

Yhdistyksen tilinpäätösmalli

Tiina Seppä

Opinnäytetyö

Liiketalouden koulutusohjelma

2013

Liiketalouden koulutusohjelma

<p>Tekijä tai tekijät Tiina Seppä</p>	<p>Ryhmätunnus tai aloitusvuosi 2010</p>
<p>Raportin nimi Yhdistyksen tilinpäätösmalli</p>	<p>Sivu- ja liitesivumäärä 46+24</p>
<p>Opettajat tai ohjaajat Jorma Soppi</p>	
<p>Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on luoda yhdistykselle malli avustamaan tilinpäätöksen laatimisessa. Tavoitteena on, että malli sisältää yhdistykselle tyypillisiä kirjanpitoilaisia tapauksia ja siten tilinpäätöksen laatija kykenee laatimaan yhteisönsä tilinpäätöksen helpommin. Työ toteutetaan Excel-muotoiseen työkirjaan, mutta lopullinen malli julkaistaan pdf-muotoisena tämän työn liitteenä ja Tiliextra Oy:n internet-sivuilla.</p> <p>Opinnäytetyö sisältää kolme osiota. Teoreettisessa tietoperustassa käsitellään lakien, asetuksien ja erilaisten suosituksien kautta yhdistyksen oikeudellista asemaa, kirjanpidon erityispiirteitä, tilinpäätöksen sisältöä ja rakennetta sekä siihen vaikuttavia tekijöitä. Raportointiosassa käsitellään produktin käytännön toteutusta saadusta toimeksiannosta valmiiseen tilinpäätösmalliin. Viimeinen osio sisältää johtopäätökset, luotettavuusarvioinnin ja oman oppimisen arvioinnin prosessin aikana.</p> <p>Produktin käytännön toteutuksessa hyödynnettiin toimeksiantajalla jo olemassa olevaa osakeyhtiömallia, Kirjanpitolaian ja Kirjanpitoasetuksen säädöksiä sekä toimeksiantajan toiveita. Malli toteutettiin sen puitteissa mitä on avattu teoreettisessa tietoperustassa. Produktin toteutuksessa pyrittiin ottamaan huomioon tyypilliset yhdistystä koskevat tapaukset, jotta siitä tulisi mahdollisimman kattava ja laajaa käyttäjäkuntaa palveleva.</p> <p>Valmistunut pdf-pohjainen malli on tarkoitettu Tiliextra Oy:n käyttöön ja sen yhdistysasiakkaille, kun nämä tarvitsevat apua tilinpäätöksen laatimisessa. Excel-työkirja jää yritykselle myöhempää käyttöä varten.</p>	
<p>Asiasanat tilinpäätös, yhdistys, aatteellinen yhteisö, rahastot</p>	

Degree programme in Business

<p>Authors Tiina Seppä</p>	<p>Group or year of entry 2010</p>
<p>The title of thesis FINANCIAL STATEMENT MODEL OF AN ASSOCIATION</p>	<p>Number of report pages and attachment pages 46+24</p>
<p>Advisor(s) Jorma Soppi</p>	
<p>The purpose of this Bachelor's Thesis was to create a model to help associations to form their financial statements. The main goal was that model includes typical bookkeeping situations for associations and this way the financial statement can be formed easier. The study is constructed into the Excel Workbook and it is published as a pdf-formed document. The model can be found attached to this Thesis and also in the Internet website of Tiliextra Oy.</p> <p>This thesis includes theoretical, reporting and conclusions sections. The theoretical part discusses special characteristics of association and their financial statements in the framework of current laws and regulations. It also explains what financial statements includes, how it is built and the factors that affect these. The reporting section focuses on the practical implementation of the model itself from the assignment to the finished financial statement model. The thesis includes also final conclusions, evaluation of validity and assessment of learning during the process.</p> <p>When executing the model, the existing model for corporations that Tiliextra Oy already has, was used as a template. In addition Accounting Act and Regulation were used. The expectations and requests by the Tiliextra Oy were taken into consideration when starting the work. The goal was to make the model informative enough for the final users by taking into account different kind of special needs in associations' financial statements. In this way it would also serve larger public.</p> <p>The final pdf-formed model is meant for Tiliextra Oy's customers when they are creating their own financial statements. The Excel Workbook remains for Tiliextra Oy's internal use and possible further use.</p>	
<p>Key words association, financial statement, non-profit community, funds</p>	

Sisällys

1	Johdanto	1
1.1	Työn tavoitteet ja rajaus	1
1.2	Aiemmat työt aiheesta	2
2	Yhdistyksen kirjanpidon erityispiirteitä	4
2.1	Yhdistyksen yleishyödyllisyys ja verotus.....	5
2.2	Varainhankinta.....	5
2.3	Avustukset ja lahjoitukset.....	6
2.4	Rahastot.....	8
3	Yhdistyksen tilinpäätöksen laatiminen	11
3.1	Tase	12
3.2	Tuloslaskelma.....	14
3.3	Toimintakertomus vai vuosikertomus?	15
3.4	Liitetiedot	17
3.5	Tase-erittelyt.....	18
3.6	Tasekirjan kokoaminen.....	20
4	Produktin toteutus	21
4.1	Toiveet ja odotukset.....	21
4.2	Lähtötilanteen kuvaus.....	22
4.3	Toimintakertomus tilinpäätösmallissa	25
4.4	Taseet ja tuloslaskelma.....	27
4.5	Rahastojen esittäminen tilinpäätösmallissa	30
4.6	Liitetietojen toteutus	34
4.7	Tase-erittelyt.....	37
4.8	Mallin kansi ja viimeistely	38
5	Pohdinta ja johtopäätökset	40
5.1	Luotettavuusarviointi.....	41
5.2	Kehittämiskohteet	42
5.3	Oma oppiminen opinnäyteprosessin aikana.....	42
	Lähteet.....	44
	Liitteet.....	47

Liite 1. Yhdistyksen tuloslaskelmakaava	47
Liite 2. Taseen kaava.....	48
Liite 3. Tilinpäätösmalli.....	50

1 Johdanto

Pienempikin yhdistys on kirjanpitovelvollinen ja siten sen täytyy laatia tilikaudeltaan tilinpäätös. Kun osakeyhtiöiden ja asunto-osakeyhtiöiden kirjanpito hoidetaan tilitoimistoissa tai isännöitsijätoimistoissa ammattitaitoisin voimin, yhdistyksien kirjanpidosta vastaavat usein niiden omat jäsenet, joille kirjanpito on enemmänkin harrastus kuin todellinen ammatti. Näin heillä ei välttämättä ole laskentatoimen koulutusta ja tilinpäätöksen laatiminen vie paljon aikaa ja rahaa sekä luultavasti myös hermoja, vaikka yhdistyksen talous olisi yksinkertainen.

Tällöin yksinkertainen ja kuitenkin riittävän kattava malli siitä, millainen tilinpäätöksen tulisi olla ja mitä siihen tulisi sisällyttää, auttaa eteenpäin. Varsinkin pienemmät yhdistykset tarvitsevat tämänkaltaista avustavaa mallia, sillä suuremmat ja varakkaammat yhdistykset voivat hoidattaa kirjanpitonsa tilitoimistossa. Pienemmällä yhdistyksillä ei ole välttämättä mahdollisuutta investoida sellaiseen, varsinkin jos tilikauden tapahtumia ei ole paljoa.

1.1 Työn tavoitteet ja rajaus

Tämän opinnäytetyön tavoitteena on luoda tilinpäätösmalli avustamaan ja helpottamaan yhdistyksen kirjanpitäjää tai siitä vastaavaa henkilöä tilinpäätöksen laatimisessa. Tavoitteena on, että mallin avulla lähes kuka tahansa kykenee lyhyen perehdytyksen jälkeen laatimaan taseen ja tuloslaskelman lisäksi myös liitetiedot ja tarvittaessa myös toimintakertomuksen yhdistykselleen. Malli luodaan pdf-pohjaiseksi asiakirjaksi.

Opinnäytetyö toteutetaan toimeksiantona HTM-tilintarkastusyhteisö Tiliextra Oy:lle, jonka yhdistysasiakkaiden käyttöön valmis tilinpäätösmalli lopulta tulee. Tilintarkastusyhteisö on aikaisemmin luonut mallin osakeyhtiölle, ja nyt sillä on tavoitteena saada malli sekä yhdistykselle että asunto-osakeyhtiölle. Toimeksiantajalle tehdään parhaillaan opinnäytetyötoimeksiantona myös asunto-osakeyhtiön tilinpäätösmallia, joka julkaistaan Tiliextra Oy:n internetsivuilla yhdessä tämän opinnäytetyön tuloksena syntyvän yhdistyksen tilinpäätösmallin kanssa.

Tämä opinnäytetyö toteutetaan produktina eli se on luonteeltaan toiminnallinen opinnäytetyö. Työn tavoitteena ei ole tuottaa varsinaisesti uutta tietoa, vaan muokata jo olemassa olevan tiedon avulla sitä soveltaen toimeksiantajan käyttöön uusi tuote. Työn luonne määrittyi jo toimeksiantovaiheessa, sillä toimeksiantaja oli todennut tämänkaltaiselle mallinne olevan suurta tarvetta.

Yhdistys ja säätiö ovat lainopillisesti yhteisöistä hyvin samankaltaisia. Tämän opinnäytetyön rajauksia päätettäessä päädyttiin siihen, että opinnäytetyössä käsitellään ainoastaan yhdistysnäkökulmaa. Lisäksi malliksi kehitettiin niin kutsutun pienen kirjanpitovelvollisen rajojen sisäpuolella pysyvä yhdistys, jotta mallista voitaisiin jättää pakollisina pois sellaiset vaatimukset, jotka eivät koske kehitettävän mallin todennäköisintä kohderyhmää. Yhdistys voi myös olla toiminnastaan arvonlisävelvollinen, mutta tässä opinnäytetyössä päätettiin jättää arvonlisävelvollisuus käsittelemättä ja keskittyä sen sijaan muihin yhdistykselle tyypillisiin piirteisiin.

1.2 Aiemmat työt aiheesta

Yhdistyksiä, niiden taloutta tai tilinpäätöksiä käsitteleviä opinnäytetöitä löytyy jonkin verran viime vuosilta. Ne on kuitenkin lähes poikkeuksetta tehty olemassa oleville yhdistyksille eli opinnäytetöistä syntyvät produktit on räätälöity yksinomaan näille yhdistyksille.

Ylivoimaisesti eniten löytyy niitä töitä, jotka keskittyvät kirjanpidon kehittämiseen, ei itse tilinpäätökseen tai sen tekemisen ohjeistamiseen. Aiemmin vuonna 2013 Jenni Jokinen Metropolia Ammattikorkeakoulusta on tehnyt tilinpäätösohjeistuksen toimeksiantona Metropolia Motosport Ry:lle. Työn kohteena oli juuri perustettu yhdistys ja sen tilien päättämisen ohjeistaminen sekä tilinpäätöksen mallin laatiminen. Työssä käsitelty yhdistys oli arvonlisävelvollinen ja malli räätälöitiin yhdistyksen käyttöön sopivaksi, joten se ei sovellu yleisesti käytettäväksi yleismalliksi, joskin sen ratkaisut ovat suuntaa-antavia.

Satakunnan ammattikorkeakoulussa on laadittu opinnäytetyö ”Opas rekisteröidyn yhdistyksen kirjanpitoon ja tilinpäätökseen” (Kallionpää 2013). Työ käsittelee yleisesti niin

kirjanpitoa, tilinpäätöstä kuin tilintarkastajan valintaakin. Tämäkin työ on tehty valmiille yhdistykselle, mutta sitä voisi hyvin soveltaa muille yhdistyksille, vaikkakin työ keskittyy enemmän kirjanpidolliseen puoleen kuin tilinpäätöksen tekniseen toteutukseen. Tanja Mustosen vuonna 2013 laatima empiirinen opinnäytetyö Lahden Uimaseura Ry:lle sivuaa tilinpäätöstä. Aiheena on ollut talouden seurannan kehittäminen, joten työssä ei ole keskitytty yksinomaan tilinpäätöksen laadintaan.

2 Yhdistyksen kirjanpidon erityispiirteitä

Yhdistys on yhteisö, jolla on aatteellinen tarkoitus ja joka toiminnallaan toteuttaa tätä. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että yhdistys ei toiminnallaan tavoittele voittoa tai taloudellista etua eikä sen pääasiallinen toiminta ole taloudellista laatua. Yhdistyksen tarkoituksen on oltava hyvien tapojen mukainen eikä se saa olla lainvastainen. Yhdistyksessä on oltava aina vähintään kaksi jäsentä, sillä silloin yhteisöstä muodostuu yhteinen. (Perälä & Perälä 2005, 20-21; Yhdistyslaki 1-2 §.)

Suomen Perustuslaki takaa jokaiselle suomalaiselle kokoontumis- ja yhdistymisvapauden ja siten yhdistysmuotoisen toiminnan harjoittamisen ilman erillisiä toimenpiteitä. Rekisteröimätön yhdistys ei kuitenkaan ole oikeustoimikelpoinen eikä siten oikeushenkilö. (Lydman, Alakare, Björklund, Kempainen, Laaksonen & Leppä 2005, 187-188.) Rekisteröimättömän yhdistyksen puolesta päätöksiä tehneet vastaavat niistä joko henkilökohtaisesti tai yhteisvastuullisesti (YhdL 58).

Kun yhdistys rekisteröidään Patentti- ja rekisterihallituksen yhdistysrekisteriin, siitä tulee oikeustoimikelpoinen ja se vastaa oikeushenkilönä itsestään. Rekisteröity yhdistys voi omistaa ja tehdä sopimuksia omissa nimissään eli se saa oikeuksia ja vastuita. Yhdistyksen perustamiskirjan allekirjoittajina tulee olla vähintään kolme 15 vuotta täyttäneitä luonnollista henkilöä. (YhdL 7§.)

Yhdistykselle tulee laatia säännöt, joista ilmenevät muun muassa yhdistyksen nimi, yhdistyksen tarkoitus ja toiminnan laatu, jäsenten velvoitteet sekä tilikauden pituus (YhdL 7-8 §). Lisäksi perustamiskirjasta tulee käydä ilmi yhdistyksen jäsenet ja vastaisuudessa jäsenistä on pidettävä kirjaa (Lydman ym. 2005, 189; Perälä & Perälä 21).

Yhdistykselle valitaan päättäväksi elimeksi hallitus sääntömääräisessä vuosikokouksessa, joita ovat yhdistyksen säännöistä riippuen joko vuosikokous tai kevät- ja syyskokous. Hallitukseen tulee valita vähintään kolme jäsentä ja jäsenten toimikauden on oltava määrätyn mittainen aikajakso. (Lydman ym. 2005, 196-197.)

2.1 Yhdistyksen yleishyödyllisyys ja verotus

Yleishyödyllisyydellä viitataan siihen, että mikäli yhteisö täyttää tietyt kriteerit, se voi olla osittain tai kokonaan verovapaa yhteisö. Tällainen yleishyödyllinen yhteisö on siis useimmissa tapauksissa aatteellinen yhteisö, sillä jo toiminta-ajatuksellaan useimmat täyttävät Tuloverolain (1535/1992) määritelmän yleishyödyllisyydestä. Tuloverolain (22 §) mukaan yleishyödyllinen yhteisö toimii yksinomaan ja välittömästi yhteiseksi hyväksi, sen toiminta ei saa kohdistua rajattuun henkilöryhmään eikä yhteisö saa tuottaa min-käänlaista taloudellista etua osallisille. (Perälä & Perälä 2010, 26-27.)

Yleishyödyllinen yhdistys on verovelvollinen vain elinkeinotulostaan ja lisäksi muuhun kuin yleiseen tai yleishyödylliseen tarkoitukseen käytetyn kiinteistön tai sen osan tuottamasta tulosta kunnalle ja seurakunnalle. (TVL 23 §.) Yleishyödyllinen yhdistys voi lisäksi olla arvonlisävelvollinen toiminnastaan, mutta vain siinä tapauksessa, että sen harjoittama toiminta katsotaan elinkeinotoiminnaksi. Näin ollen yhdistyksen toiminta on yleensä arvonlisäverotonta olettaen, että se on myös muuten verovapaata. (Lydman ym. 2005, 256; Perälä & Perälä 2010, 300-301.)

Tuloverolaissa on säädetty erikseen millaista tuloa ei pidetä yleishyödyllisen yhteisön elinkeinotulona. Näihin lukeutuvat useimmat varainkeräykseksi mielletyt tulonhankkimismuodot kuten arpajaiset ja myyjäiset. Lisäksi elinkeinoverotuloksi ei katsota yhteisön toimintaa välittömästi palvelevien julkaisujen tuottoja tai huvitilaisuuksien yhteyksissä järjestettyjä tavarankeräyksiä (TVL 23 §). Nykyään myös arvopaperikauppa sallitaan verovapaaksi tuloksi yleishyödylliselle yhdistykselle (Lydman ym. 2005, 256-258).

2.2 Varainhankinta

Koska yhdistyksen toiminta-ajatus perustuu säännöissä määrätyn tarkoituksen toteuttamiseen eikä taloudellisen edun tavoitteluun, yhdistyksen taloudellinen prosessi eroaa suuresti kaupallisista yhteistöistä. Kaupallisten yhteistöjen, kuten osakeyhtiöiden, tulot koostuvat pääosin liikevaihdosta, jota yhdistyksillä ei ole. Yhdistyksen talous koostuu varsinaisen toiminnan, varainhankinnan ja sijoitustoiminnan tuotoista ja –kuluista sekä lahjoituksista ja avustuksista. Lisäksi aatteellisille yhteisöille tyypillisesti yhdistyksen omaan pääomaan voi sisältyä moniakkin rahastoja. (Perälä & Perälä 2006, 30-31.)

Yhdistys saattaa saada toimintansa tuotot pääasiassa varsinaisen toiminnan tuottoina. Yhdistykselle voidaan lahjoittaa varoja, jotka kirjataan yleensä varainhankinnan ryhmään. Varat voivat olla testamenttilahjoituksia tai lahjakirjoilla lahjoitettuja. Nämä tuotot eivät ole yhdistykselle veronalaisia, eikä niistä siten mene tuloveroa. Lahjoituksiin ja testamentteihin sovelletaan kuitenkin Perintö- ja lahjaverolakia. Mikäli yhdistyksen tarkoitus on yleishyödyllinen Perintö- ja lahjaverolain 2 §:n tarkoittamalla tavalla, on se käytännössä vapautettu myös perintö- ja lahjaveron maksamisesta. (Talari 2010, 47, 223-224.)

Varainhankinnan ryhmään kuuluvat sellaiset tuotot, jotka tulevat esimerkiksi myyjäisistä, arpajaisista ja erilaisista keräyksistä. Ryhmään kuuluvat myös yhdistyksen jäseniltä perityt jäsenmaksut. Kuluiksi kirjataan puolestaan tuottoja synnyttämään tarvittavat kulut, jos sellaisia on ollut. Kuluja voivat olla esimerkiksi myyjäisten järjestämiseen liittyvät yleiset järjestämiskulut. Tiettyyn pisteeseen asti talkootyö on yhdistykselle vastikkeettomasti lahjoitettu työpanos, joten siitä muutoin aiheutuvia palkkakustannuksia ei siis synny kuluksi. Voidaan siis katsoa, että talkootyö on eräänlainen lahjoitus yhdistykselle. (Lydman ym. 2005, 75-77.)

2.3 Avustukset ja lahjoitukset

Yhdistys voi saada erilaisia avustuksia, joita myöntävät pääasiassa järjestöt ja julkisyhteisö. Tällaisia avustuksia voivat olla investointiavustus ja erillisavustusavustus, joilla on ehtoja sekä yleisavustus. Avustukset kirjataan sen mukaan, mihin käyttötarkoitukseen ne on alun perin saatu. Lahjoituksia ovat puolestaan yksityishenkilöiden antamat avustukset. (KHT-Yhdistys 2010, 39; Perälä & Perälä 2006, 114.)

Yleisavustusta ei ole kohdennettu tietylle toiminnolle vaan se on myönnetty yleisesti yhdistyksen toiminnan tukemiseen. Kaikki avustukset, joille ei voida osoittaa tiettyä käyttötarkoitusta, esitetään yleisavustuksissa. Yleisavustus jaksotetaan tilikaudelle, jolla se on saatu. Mikäli yhdistys saa kooltaan merkittäviä avustuksia, ne saatetaan esittää

tuloslaskelmassa itsenäisenä rivinään, jotta tilinpäätöksen oikea ja riittävä kuva säilyy. (KHT-Yhdistys 2010, 39; Perälä & Perälä 2006, 114, 266.)

Erillisavustus voidaan myöntää erillisin ehdoin ja se täytyykin käyttää siihen tarkoitukseen, johon se on avustuspäätöksessä myönnetty. Tällainen avustus kirjataan tuotoksille tilikaudelle, jolloin avustuksen ehdot on täytetty ja se on lopullisesti vastaanotettu. Näin ollen käyttämättä oleva osa avustuksesta kirjataan yhdistykselle siirtovelaksi, koska avustus katsotaan käytetyksi vasta kun käyttötarkoitus johon se on myönnetty, on toteutunut. (Perälä & Perälä. 2006, 265-266, 269.)

Investointiavustuksiin ja niiden käyttöön ja palautukseen sisältyy lähes poikkeuksetta ehtoja. Nimensä mukaisesti avustus saadaan, kun yhdistys hankkii aineellisia tai aineettomia hyödykkeitä. Avustus tulee käyttää kattamaan osa hankintamenoa, joka hankinnasta muodostuu. Käytännössä investointiavustus voidaan kirjata joko suoraa hankintamenon vähennykseksi tai vaihtoehtoisesti avustus merkitään siirtovelkoihin ja aktivoitujen menon vaikutusaikana tuloutetaan vuosittain poistoja vastaava osuus. Investointiavustukset esitetään tuloslaskelmassa yleisavustusten jälkeen omana rivinään. (KHT-Yhdistys 2010, 39-40; Perälä & Perälä 2006, 266-269.)

Yhdistyksen toiminta toimii pitkälti lahjoitusten varassa, ja yhdistyksen koko alkupääoma eli ensimmäinen tilikauden ylijäämä/alijäämä voi muodostua kokonaan saaduista lahjoituksista. Lahjoitukset ovat aina vastikkeettomia ja yleensä luonteeltaan kertaluonteisia, kun avustukset voivat olla vuosittain saatavia. Lahjoitukset voivat olla omaisuutta erilaisissa muodoissa, kuten osakkeita, kiinteistöjä tai rahalahjoituksia. Myös työpanokset voidaan mieltää lahjoituksiksi. (KHT-Yhdistys. 2010, 28-29.) Vapaaehtoistyötä ei kirjata kirjanpitoon, mutta Perälä ja Perälä (2006, 263) ovat sitä mieltä, että ”työ, jolla on käypä markkina-arvo - - on syytä ottaa huomioon lahjoituksena kirjanpidossa.”

Lahjoitukset kirjataan Kirjanpitolautakunnan (myöhemmin KILA) lausunnon (1328/1995) mukaan varainhankinnan ryhmään (liite 1), mutta mikäli lahjoituksen kertaluonteisuus ja poikkeavuus täyttyvät, se voidaan kirjata myös ”Satunnaisiin tuottoihin” (KPL 4:2 §). Esimerkiksi poikkeuksellisen suuri lahjoitus voidaan tietyissä tapauk-

sisä kirjata satunnaisiin tuottoihin. Kun lahjoitukselle on asetettu lahjoittajan toimesta erityisehtoja, siitä muodostetaan rahasto. (KHT-Yhdistys 2003, 24.)

2.4 Rahastot

Yhdistyksellä on pääasiassa kahdenlaisia rahastoja omassa pääomassaan. Ne jaotellaan määrätarkoitukseen sidottuihin rahastoihin ja vapaisiin rahastoihin. Näistä määrätarkoitukseen sidotut rahastot jaotellaan lisäksi kahteen alalajiin, omakatteisiin rahastoihin ja muihin käyttötarkoitukseen sidottuihin rahastoihin. Rahastot eroavat toisistaan siinä kuinka ne on alun perin muodostettu ja kuinka niitä käsitellään tuloksen ja taseen välillä. Kun yhdistys ottaa vastaan lahjoituksen tai testamentin, se hyväksyy sille asetetut ehdot ja sitoutuu noudattamaan niitä. (KHT-Yhdistys 2010, 26; Perälä & Perälä 2006, 166.) Yhdistyksen on kieltäydyttävä vastaanottamasta lahjoitusta tai testamenttia mikäli ehtojen toteuttaminen on ristiriidassa esimerkiksi sen toiminnan tarkoituksen kanssa (Lydman 2012).

Vapaa rahasto voi muodostua testamentti- tai lahjoitustuotoista, joille lahjoittaja tai testamenttaaja ei ole erikseen asettanut erillisiä, käyttötarkoitusta koskevia ehtoja. Tällöin muodostuu nimikko- tai muistorahasto, jonka varat ovat vapaasti yhdistyksen käytettävissä. Yhdistyksen hallitus voi omalla päätöksellään myös muodostaa vapaan rahaston. (KHT-Yhdistys 2010, 96.)

Vapaa rahasto muodostetaan oman pääoman sisäisenä siirtona ja se voidaan purkaa aikanaan samaa kautta. KHT-Yhdistyksen (2010, 32) mukaan hallituksen muodostamat vapaat rahastot ovat harvinaisempia, koska niiden muodostamisen on katsottu heikentävän tilinpäätöksen oikeaa ja riittävää kuvaa. Jotta rahastointi ei vaikuttaisi tilinpäätöksen oikeaan ja riittävään kuvaan, siirto tehdään tulosta rasittamatta tilikauden ylijäämästä taseen sisäisesti. Perälä ja Perälä (2006, 165) huomauttavatkin, että rahastoon siirrettävien varojen käyttö voidaan budjetoida talousarviossa tai niiden käyttötarkoitus esitetään toimintakertomuksessa. Tämä siksi, että rahastoon siirrettävät varat ovat alkujaan edellisten tilikausien ylijäämävaroja, ja rahastoinnin tarkoituksena on esittää niille kohdennettu käyttötarkoitus (Perälä & Perälä. 2006, 165).

Omakatteiset rahastot eli epäitsenäiset säätiöt muodostuvat yhdistykselle tyypillisesti testamentti- ja lahjoitusvaroista. Lahjoittaja on määrännyt testamentissaan tai lahjakirjassa, että rahaston varat tulee pitää erillään yhdistyksen muista varoista ja varat tulee käyttää ennalta määrättyyn tarkoitukseen. Omakatteisen rahaston varoja käytetään siihen käyttötarkoitukseen, johon se on alkujaan muodostettu. Rahaston kuluja voivat olla vaikkapa erilaiset stipendit ja avustukset. Syntyneet kulut kirjataan luonteensa mukaiseen tuloslaskelmaerään eli siihen kulu- tai tuottoryhmään, johon syntynyt kulu tai tuotto kohdistuu. (KHT-Yhdistys 2003, 29; KHT-Yhdistys 2010, 34; Perälä & Perälä 2006, 166-167.)

KILA on vuonna 1995 antanut lausunnon (1334), jonka mukaan tuloslaskelmassa esitetään ennen ”Tilikauden tulos” -erää rahastosiirto, joka on suuruudeltaan omakatteisten rahastojen tuottojen ja kulujen erotus. Mikäli kuluja on tuottoja enemmän, rahastosiirrosta tulee rahaston vähennys ja päinvastoin, jos niitä on vähemmän. Taseessa omakatteisten rahastojen varat esitetään taseen ryhmän ”Käyttöomaisuus ja muut pitkäaikaiset sijoitukset” -jälkeen (KILA 1334/1995). Ryhmän voidaan katsoa vastaavan nyky-lainsäädännön (KPA 1:5 §) mukaisessa tasekaavassa ryhmää ”Pysyvät vastaavat”. Omakatteisten rahastojen varat esitetään näin ollen pääryhmänä ”Omakatteiset rahastot” pääryhmien ”Pysyvät vastaavat” ja ”Vaihtuvat vastaavat” välissä. Jos yhdistyksellä on monta omakatteista rahastoa, niiden esittäminen omina erinään ei välttämättä ole tarkoituksenmukaista.

Rahastoja ei ole pakko eritellä rahastoittain, vaan varat voidaan esittää yhtenä eränä. Tällaisessa tapauksessa on erityisen tärkeää, että rahastojen sisältämät varat eritellään rahastokohtaisesti liitetiedoissa tai tase-erittelyissä. Jotta yhdistyksen toiminta olisi mahdollisimman läpinäkyvää ja sidosryhmät saisivat riittävästi tietoa, on varainhankinnan raportointi erityisen tärkeää. (KHT-Yhdistys 2010, 89-90; Perälä & Perälä 2006, 106, 167.)

Joissakin tapauksissa rahastoa hallinnoiva yhdistys voi lainata sen varoja rahastosta. Tällöin rahastolle muodostuu saamia hallinnoivalta yhdistykseltä, joka puolestaan on velkaa lainatun erän. Käytäntö on KHT-Yhdistyksen (2010, 33) mukaan harvinainen. KILAn lausunnon (1334/1995) mukaan yhdistyksen varoja lainatessa erä eliminoidaan

tilinpäätöstä laatiessa. Myös tästä varojen sijoittamisesta tulee antaa asianmukainen liitetieto. (KHT-Yhdistys 2010, 33-34.)

Vapaiden ja omakatteisten rahastojen lisäksi yhdistyksellä voi olla omassa pääomassaan **muita käyttötarkoitukseltaan sidottuja rahastoja**. Nämä rahastot eroavat omakatteisista rahastoista vain siinä, että muiden sidottujen rahastojen varoja ei tarvitse pitää erillään yhdistyksen muusta omaisuudesta. Rahaston varojen lahjoittajan tai testamenttaajan toiveesta sillä on kuitenkin erityinen käyttötarkoitus, eikä varoja saa käyttää sen tarkoituksen vastaisesti. (Lydman 2012.)

Vaikka muiden käyttötarkoitukseltaan sidottujen rahastojen varoja ei tarvitse pitää erillään muista varoista, on tavallista, että rahastoille hyvitetään vuosittain tietty prosentuaalinen osuus omaisuuden tuotoista. Tämä rahastosierro tehdään tuloslaskelmassa samassa kohtaa kuin omakatteisten rahastojenkin siirrot eli ennen ”Tilikauden tulos” –erää. Vuotuisesta hyvityksestä määrätään joko rahaston säännöissä tai yhdistyksen hallitus tekee päätöksen. (KHT-Yhdistys 2010, 35-36; Perälä & Perälä 2006, 167-168.)

Virallisen tasekaavan mukaisia rahastoja (liite 2) ovat lisäksi **ylikurssi-, arvonkorotus-, ja käyvän arvon rahastot**. Ylikurssirahastoja löytyy käytännössä vain osakeyhtiöistä, eli ne eivät kuulu luonteeltaan yhdistyksen kirjanpitoon. Sekä arvonkorotus- että käyvän arvon rahasto ovat yhdistyksen sidottua omaa pääomaa. (Lydman 2012.)

Mikäli yhdistys omistaa maa- tai vesialueita tai muita kuin rahoitusvälineisiin kuuluvia arvopapereita pysyvissä vastaavissaan, ja niistä kirjataan tilinpäätöspäivänä arvonkorotus taseeseen, se tehdään arvonkorotusrahaston kautta. Arvonkorotuksessa tulee noudattaa erityistä varovaisuutta ja johdonmukaisuutta ja todennäköisen luovutushinnan tulee olla olennaisesti alkuperäistä hankintamenoa suurempi arvonkorotusta kirjattaessa. Perusteita arvonkorotukselle arvioidaan vuosittain ja arvonkorotus tulee purkaa heti, mikäli perusteet eivät täyty. (Lydman 2012.)

Rahoitusvälineiden arvonmuutokset merkitään yleensä tuloslaskelmaan tuotoksi tai kuluksi, mutta tietyissä tapauksissa ne voidaan merkitä taseeseen käyvän arvon rahastoon. (KHT-Yhdistys 2010, 95.)

3 Yhdistyksen tilinpäätöksen laatiminen

Tilinpäätös on tilikauden kirjanpidosta syntyvä lopputulos (Lydman ym. 2005, 13). Yhdistys on muiden Kirjanpitolain 1:1 §:ssä mainittujen yhteisöjen tavoin kirjanpitovelvollinen ja siten Kirjanpitolain 3:1.1 §:n mukaan velvoitettu laatimaan tilikaudeltaan tilinpäätös. Tilinpäätöksen tulee pitää sisällään tase, tuloslaskelma, rahoituslaskelma ja liitetiedot (KPL 3:1 §.) Luvun 3 §:ssä 6 on säädetty, että tilinpäätös ja toimintakertomus on laadittava neljän kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä.

Tilinpäätöstä laadittaessa tulee noudattaa tiettyjä yleisperiaatteita tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta, jotka on kirjattu Kirjanpitolain 3 luvun 3 §:ssä. Yleisperiaatteisiin kuuluvat oletus siitä, että kirjanpitovelvollisen toiminta jatkuu, laadintaperiaatteet ja –menetelmät ovat johdonmukaisia, tilinpäätöksen tulee olla sisältöpainotteinen eli huomion tulee kiinnittyä oikeudellisen muodon sijaan sisältöön ja laatimisessa tulee noudattaa varovaisuuden periaatetta. Lisäksi tilinavauksien tulee perustua edellisen tilikauden päättäneeseen taseeseen, tilikauden tuottoihin ja kuluihin tulee ottaa huomioon tilikaudelle kuuluvat riippumatta siitä milloin niihin liittyvä suoritus on saatu ja jokainen hyödyke ja tase-erä tulee arvostaa erikseen. Lisäksi kirjanpitovelvollisen tulee antaa oikeat ja riittävät tiedot tilinpäätöksessä taloudellisesta asemastaan Kirjanpitolain 3 luvun 2 §:n mukaisesti. (Lydman ym. 2005, 26; Perälä & Perälä 2006, 79.)

Tilinpäätöksen laatimisesta on säädetty tiettyjä helpotuksia. Yhteisöä kutsutaan pieneksi kirjanpitovelvolliseksi, jos se alittaa vähintään kaksi seuraavista päättäneellä tai sitä välittömästi edeltäneellä tilikaudella:

- 1) liikevaihto tai sitä vastaava tuotto 7 300 000 euroa
- 2) taseenloppusumma 3 650 000 euroa
- 3) palveluksessa keskimäärin 50 henkilöä (KPL 3:7.2 §.)

Vain julkisten osakeyhtiöiden ja suuren kirjanpitovelvollisen rajat ylittävien osakeyhtiöiden ja osuuskuntien edellytetään laativan rahoituslaskelma, joten rahoituslaskelman laatimisen velvoite ei koske yhdistyksiä (Leppiniemi 2011, 32). Tietyissä tilanteissa voi kuitenkin olla tarpeen laatia rahoituslaskelma. Tällaisia tapauksia voivat olla esimerkiksi

tilanteet, joissa halutaan selventää yksityiskohtaisemmin tilikauden yli- tai alijäämän ja rahavarojen muutoksia, mutta se on jokseenkin harvinaista yhdistykselle. (Perälä & Perälä 2006, 230.)

Yhdistyksen tilinpäätöksen allekirjoittaa ja päivää allekirjoitushetkellä toimiva hallitus vaikka tilikauden aikana olisikin toiminut eri hallitus. Allekirjoitukset tehdään valmistuneeseen tasekirjaan viimeisen merkinnän jälkeen. Hallitus on toimi- ja päätösvaltainen, kun yli puolet on saapuvilla eli tasekirjassa täytyy olla vähintään puolen hallituksen jäsenten allekirjoitukset. Usein myös yhdistyksen toiminnanjohtaja allekirjoittaa tasekirjan, vaikka ei KHT-Yhdistyksen (2010, 52) mukaan olekaan lain mukaan verrattavissa esimerkiksi osakeyhtiön toimitusjohtajaan asemaltaan. Mikäli joku allekirjoittajista esittää eriävän mielipiteen tilinpäätöksen tai toimintakertomuksen sisällöstä, lausuma täytyy sisällyttää tilinpäätökseen tai toimintakertomukseen. (KHT-Yhdistys 2010, 52-53; KPL 3:7 §.)

3.1 Tase

Taseeksi kutsutaan laskelmaa, jossa esitetään kaikki yhdistyksen varat ja velat ja sen avulla voidaan käytännössä arvioida yhdistyksen vakavaraisuutta ja maksuvalmiutta eri tilanteissa. Kirjanpitoasetuksessa (1:6 §) on määritelty kaikille kirjanpitovelvollisille yhteinen tasekaava (liite 2), jota yhdistyskin noudattaa. (Lydman ym. 2005, 94-95.)

Tase jaetaan kahteen osaan, joita kutsutaan vastaavaksi ja vastattavaksi. Vastaavaapuolelle kuuluvat pääryhminä pysyvät vastaavat ja vaihtuvat vastaavat. Pysyviä vastaavia ovat luonteeltaan sellaiset erät, joiden on tarkoitus tuottaa tuloa useana tilikautena pidemmän aikaa. Näitä eräitä ovat tasekaavan mukaisesti aineelliset ja aineettomat hyödykkeet sekä sijoitukset. Yhdistyksen taseeseen voi sisältyä erityisesti sijoitusomaisuutta erilaisten lahjoitusten ja testamenttien vuoksi. Mikäli yhdistyksellä on taseessaan omakatteisia rahastoja, niiden varat esitetään vastaavien puolella omana pääryhmänään pysyvien vastaavien jälkeen. (Lydman ym. 2005, 121; Perälä & Perälä 2006, 143, 153.)

Vaihtuvat vastaavat, eli vaihto-omaisuus, pitkä- ja lyhytaikaiset saamiset ja rahavarat, muodostavat toisen puolen vastaavien puolen. Yhdistyksellä on harvemmin suurta

vaihto-omaisuutta eli varastoa tai keskeneräisiä tuotteita kuten johonkin tiettyyn liike-toimintaan keskittyneellä yrityksellä. Sillä voi kuitenkin olla esimerkiksi jäsenoimintaan liittyviä tavaroita kuten jäsenmerkkejä tai viirejä ja nämä kirjataan vaihto-omaisuuteen. (Lydman ym. 2005, 122-123.)

Taseen vastattavaa-puoli koostuu yhdistyksen omasta ja vieraasta pääomasta. Yhdistyksellä ei ole taseessaan varsinaista alkupääomaa kuten osakeyhtiöllä, vaan yhdistyksen pääoma syntyy tilikausien yli- ja alijäämistä. Yhdistyksen voi perustaa ilman alkupääomavaatimuksia ja ensimmäinen oma pääoma syntyy yhdistykselle esimerkiksi kerätyistä jäsenmaksuista. Erää kutsutaan toisinaan ”Toimintapääomaksi”, mutta tasekaavan mukainen nimitys on kuitenkin ”Edellisen tilikauden yli-/alijäämä”. Tähän erään kirjataan tilikausittain pääoman sisäisenä siirtona tilikauden yli- tai alijäämä. Edellisten tilikausien yli- ja alijäämistä koostuvan erän lisäksi omaan pääomaan kuuluvat rahastojen pääomat, joita yhdistykselle on perustettu. (Lydman ym. 2005, 133, 136; Perälä & Perälä 2006, 159-160.)

Vieras pääoma koostuu yhdistyksen veloista, jotka jaetaan tasekaavan mukaisiin pitkä- ja lyhytaikaisiin velkoihin. Pitkäaikaisiin velkoihin kirjataan sellaiset velat tai osat veloista, jotka erääntyvät yli vuoden päästä tilinpäätöspäivästä. Täten esimerkiksi rahoituslainojen tilikauden aikana erääntyvät lyhennykset jaksotetaan lyhytaikaisiin velkoihin. Velat kirjataan nimellisarvoonsa. (Perälä & Perälä 2006, 172-175.)

Pieni kirjanpitovelvollinen saa halutessaan laatia vaihtoehtoisesti Kirjapitoasetuksen 1 luvun 7 §:n mukaisen lyhytmuotoisen taseen. Lyhennetty tase eroaa normaalimuotoisesta taseesta siinä, ettei eriä ole eritelty yhtä yksityiskohtaisesti. Lyhennyksessäkin taseessa täytyy kuitenkin eritellä myyntisaamiset, ostovelat ja saadut ennakkomaksut omina erinä erillään muista lyhyt- ja pitkäaikaisista saamisista ja veloista. (KHT-Yhdistys 2010, 75-76; Perälä & Perälä 2006, 135.)

Kirjanpitoa tehtäessä on perusperiaatteiden mukaan pidettävä huolta siitä, että kirjanpidon ja tositteiden välillä on helposti todettava yhteys lopulliseen taseeseen. Yhdistyksen taseeseen saattaa sisältyä sellaisia eriä, jotka on tarpeen esittää perustasekaavaa yksityis-

kohtaisempina. Yksityiskohtaisempi tase-erien selventäminen ei kuitenkaan saa muuttaa tasekaavaa olennaisesti. (Lydman ym. 2005, 94-96.)

3.2 Tuloslaskelma

Yhdistyksen tuloslaskelmakaava eroaa esitystavaltaan kaupallisten yhteisöjen kululajikohtaisesta tuloslaskelmakaavasta, vaikka tasekaava noudattaakin pitkälti samaa kaavaa. Tuloslaskelma laaditaan niin kutsutun järjestökaavan mukaan (KPA 1:3 §; liite 1).

Lähtökohtaisesti tuloslaskelman tehtävänä on selventää, kuinka tilikauden tulos on muodostunut. Koska yhdistyksen tehtävänä ei ole ensisijaisesti tehdä voittoa, muodostuu yhdistykselle tilikauden yli- tai alijäämä tuloslaskelman loppuun. Yli- tai alijäämää muodostuu, kun toiminnan kuluja katetaan sen tuotoilla ja jäämä muodostuu kumulatiivisesti läpi tuloslaskelman. Varsinainen toiminta ja varainhankinta ovat yhdistyksen ensisijaisia tulonlähteitä ja tuloksena näistä voi syntyä negatiivinen kulujäämä. Hyvän kirjanpitoavan mukaista on esittää tuotto- ja kulueristä myös summasaldot tuotto- tai kulujäämien lisäksi. (KHT-Yhdistys 2010, 55-56; Perälä & Perälä 2006, 91-94.)

Varsinainen toiminta on sitä aatteellista toimintaa, jota yhdistys toteuttaa sääntöjensä määräämällä tavalla. Varsinaisen toiminnan tuotot ja kulut tulee edellä mainitun lisäksi Kirjanpitoasetuksen 1:3.2 §:n mukaan eritellä toiminnanaloittain. Erittely täytyy tehdä, mikäli varsinaisen toiminnan alojen välillä on olennaisia eroja, muuten se on vapaaehtoista. Pienemmillä yhdistyksillä voi hyvin olla vain yksi toiminnanala. Erikseen on ilmoitettava järjestökaavassa jo valmiiksi olevat henkilöstökulut, poistot ja muut kulut. Jotta yhdistyksen toiminnasta muodostuisi oikea ja riittävä kuva, voi olla tarpeellista eritellä henkilöstökulut tarkemmin. (Perälä & Perälä 2006, 95, 100-103.)

Varsinaisesta toiminnasta muodostunut tuotto- tai kulujäämä katetaan varainhankinnan ja rahoitus- ja sijoitustoiminnan tuotoista ja kuluista kumulatiivisesti muodostuvilla tuotto- ja kulujäämillä. Rahoitus- ja sijoitustoiminnan eriä voi myös olla tarpeen avata jo tuloslaskelmassa. Mikäli yhdistyksellä on satunnaisia tuottoja tai -kuluja tai yleisavustuksia, otetaan ne tuloslaskelmassa seuraavaksi huomioon. Tällöin muodostuu tilikauden tulos, jonka jälkeen huomioidaan mahdolliset tilinpäätössirrot. Varauksen tekemi-

nen edellyttää verotuksellisen syyn, ja yhdistys tekeekin yleishyödyllisenä yhteisönä sel-
laisia vain harvoin. Jos yhdistyksellä ei muodostu tilinpäätössiirtoja, niitä ei näytetä tu-
loslaskelmassa ja tuloslaskelman loppuun muodostuu tilikauden yli- tai alijäämä. (Perälä
& Perälä 2006, 91-93, 115.)

Järjestökaava itsessään on suppea, mutta kaavaan voidaan yhdistyksen toiminnasta riip-
puen eritellä ryhmäkohtaisia tuottoja ja kuluja yksityiskohtaisemmin. Tämä johtuu Kir-
janpitoasetuksen 1:3.3 §:n vaatimuksesta, jonka mukaan tuotot ja kulut tulee eritellä
riittävän yksityiskohtaisesti tuloslaskelmassa tai liitetiedoissa. Lisärivejä on harkittava
sen mukaan, että ne antavat riittävän ja selkeän kuvan, mutta eivät hankaloita tiedon
saantia menemällä liian yksityiskohtaiseksi. Tuloslaskelmassa on esitettävä lisäksi vertai-
lutiedot edelliseltä tilikaudelta, kuten taseessakin. Vertailutiedot esitetään perinteisesti
päättäneen tilikauden tietojen oikealla puolella. (KHT-Yhdistys 2010, 57; Perälä & Pe-
rälä 2006, 93-95.)

3.3 Toimintakertomus vai vuosikertomus?

Yhteisön täytyy laatia toimintakertomus, mikäli se ylittää kaksi rajaa kolmesta (liikevaih-
to tai vastaava ylittää 7 300 000 euroa, taseen loppusumma ylittää 3 650 000 euroa tai
yhteisön palveluksessa on keskimäärin 50 henkilöä) päättäneellä ja välittömästi sitä
edeltäneellä tilikaudella. Toimintakertomus on tilinpäätökseen liittyvä asiakirja, joka
allekirjoitetaan kuten tilinpäätöskin. Toimintakertomuksen tehtävänä on täydentää ta-
seen, tuloslaskelman ja liitetietojen sisältämää tietoa. (KHT-yhdistys 2010, 139-140.)

Tapauksessa, jossa toimintakertomus jätetään pois, täytyy liitetietoihin lisätä erikseen
tietoja, joita kyseessä olevan yhteisön lainsäädäntö vaatii esitettäväksi toimintakerto-
muksesta. Yhdistyksen kohdalla erillisiä tietoja ei tarvitse antaa, sillä Yhdistyslaki ei sää-
tele toimintakertomuksen sisältöä millään tavoin. Yhdistyslaki ei myöskään sisällä toi-
mintakertomuksen laadintavelvollisuutta. Yhdistyksen omissa säännöissä voidaan sen
sijaan määrätä yhdistys laatimaan toimintakertomus tilikaudelta, jolloin tulee luonnolli-
sesti noudattaa Kirjanpitolain laadintaperiaatteita. Pienelle kirjanpitovelvolliselle on
säädetty helpotuksia toimintakertomuksen laatimisessa, joten siitä ei tarvitse laatia täy-
simittaista. (KHT-Yhdistys 2010, 140-141; Perälä & Perälä 2006, 220.)

Toimintakertomus voi olla yhdistykselle hyvä väylä kertoa jäsenilleen toimintaperiaatteensa toteutumista tilikaudella. Tämän näkökulman vuoksi se laaditaan usein, vaikka yhdistyksen säännöt eivät siihen edellytä ja yhdistys saisi pienenä kirjanpitovelvollisena jättää toimintakertomuksen kokonaan laatimatta. KILA (2006a) on antanut yleisohjeen koskien toimintakertomusta ja siinä selvennetään lautakunnan näkemystä yhdistyksen toimintakertomuksen laadinnasta. Yhdistys haluaa kertoa toiminnastaan ja aatteellisuuden toteutumisesta ja usein dokumentti nimetään toimintakertomukseksi, vaikka se ei sisällöllisesti vastaisikaan Kirjanpitolain tarkoittamaa toimintakertomusta. KILA on suositellut, että edellisen kaltainen dokumentti pidettäisiin erillään tilinpäätöksestä selvyuden vuoksi. Lisäksi dokumentti voitaisiin nimetä ”vuosikertomukseksi” lisäämään sen tarkoituksenmukaisuutta. (Perälä & Perälä 2006, 220-221.) Laki ei määrittele vuosikertomukselle erillisiä muotovaatimuksia, joten se ei sido juridisesti yhdistystä. Näin ollen sen sisältö voi olla vapaamuotoisempi kuin toimintakertomuksella.

Mikäli toimintakertomus laaditaan, täytyy kirjanpitovelvollisen sisällyttää siihen Kirjanpitolain mukaan vähintään seuraavat tiedot:

- 1) olennaiset tapahtumat tilikaudella,
- 2) olennaiset tapahtumat tilikauden päättymisen jälkeen,
- 3) arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä ja
- 4) selvitys tutkimus- ja kehitystoiminnan laajuudesta (KPL 3:1.6 §.)

Kun toimintakertomuksessa kerrotaan tilikauden olennaisista tapahtumista sekä tapahtumista sen jälkeen, pääpainon tulisi olla tilinpäätöstietoihin vaikuttavilla tapahtumilla. Olennaisilla tapahtumilla tilikauden päättymisen jälkeen tarkoitetaan niitä tapahtumia, jotka ovat tapahtuneet ennen tilikaudelta valmistuneen tilinpäätöksen allekirjoittamista. Tapahtumista kerrottaessa tulee myös arvioida oikeaa ja riittävää kuvaa yhdistyksen taloudellisesta asemasta ja kuinka tiedot vaikuttavat siihen. Myös varovaisuuden periaatetta tulee noudattaa. Esimerkiksi siitä, kuinka yhdistyksen toimintaa on rahoitettu tilikaudella ja kuinka toiminta-ajatusta on toteutettu, on tarkoituksenmukaista kertoa tässä kohtaa toimintakertomusta. (Lydman ym. 2005, 46; Perälä & Perälä 2006, 223.)

Tulevan kehityksen arvioinnissa yhdistyksen hallitus ottaa kantaa yhdistyksen tulevaisuuteen ja mahdollisuuteen toteuttaa aatettaan. Todennäköiseen tulevaan kehitykseen ja sen kuvaukseen liittyy epävarmuustekijöitä ja niitä onkin kuvattava toimintakertomuksessa yhtäläillä kehityksen kanssa. KILAn mukaan on tärkeää, että arviot ovat erotettavissa muusta tiedosta. Yhdistyksellä on harvoin esittää tutkimus- ja kehittämistoimintaa, sillä pykälällä on ajateltu enemmän kaupallisia yhteisöjä. Vaikka kohta tulee esittää, ei yhdistyksellä välttämättä ole tutkimus- ja kehitystoiminnan menoja. (KHT-yhdistys 2010, 144; Perälä & Perälä 2006, 223-224.)

3.4 Liitetiedot

Kirjanpitolain 3 luvun 1 §:n mukaan tilinpäätöksen tulee sisältää taseen, tuloslaskelman ja rahoituslaskelman liitteenä olevat tiedot. Näistä tiedoista on säädetty erikseen kirjanpitoasetuksessa. Liitetiedot esitetään tasekirjassa tuloslaskelman ja taseen jälkeen.

Liitetietojen esittämisestä on tietyille yhteisöille säädetty lievennyksiä. Helpotus koskee myös yhdistyksiä ja ne voivatkin esittää tilinpäätöksessään lyhennetyt liitetiedot, mikäli täyttävät pienen kirjanpitovelvollisen rajat. Koska myöskään Yhdistyslaki ei tunne erillisiä liitetietovaatimuksia yhdistyksen tilinpäätöksen suhteen ja koska pienelle kirjanpitovelvolliselle on myönnetty muita helpotuksia liitetietojen esittämisestä, tarvitsee yhdistyksen vähimmillään esittää vain lyhennetyt liitetiedot. (Perälä & Perälä 2006, 182-183.)

Lyhennettyinä liitetietoina tulee kirjanpitovelvollisen esittää vähintään seuraavat:

- 1) annetut pantit ja velan vakuudeksi annetut kiinnitykset
- 2) takaukset, vekseli-, takuu- ja muut vastuut sekä vastuusitoumukset
- 3) peruste, jonka mukaista kurssia on käytetty muuttaessa ulkomaanrahan määräiset saamiset sekä velat ja muut sitoumukset Suomen rahaksi, jollei ole käytetty tilinpäätöspäivän kurssia. (KPA 2:11.2 §.)

Liitetietoja laadittaessa on kuitenkin otettava huomioon Kirjanpitolain 3:2.1 §:n vaatimus oikean ja riittävän kuvan antamisesta kirjanpitovelvollisen toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Liitetiedot täydentävät osaltaan taseen ja tuloslaskelman tietoja

avaten tulosta ja kirjanpitovelvollisen taloudellista asemaa, joten niistä esitetään usein myös pakollisten lisäksi sellaisia, jotka olennaisesti täydentävät tilinpäätöksen antamaa kuvaa. (Perälä & Perälä 2006, 181-182.) Leppiniemen (2012) mukaan turvallisia menettelytapoja voi tilinpäätöstä laatiessa varmentaa sillä, että hyödyntää suotuja poikkeuksia ainoastaan silloin, kun asia on esimerkiksi merkitykseltään vähäinen.

Tilinpäätöksen laatimista koskevista liitetiedoista suositellaan esitettäväksi ainakin arvostus- ja jaksotusperiaatteet käyttöomaisuuden ja sijoitusten osalta. Mikäli yhdistyksellä on rahastoja tai se on vastaanottanut avustuksia päättyneellä tilikaudella, niiden kirjausperiaatteista tulisi ilmoittaa liitetiedoissa. Myös tiettyjen rahastojen käyttöä sitovista säännöistä olisi hyvä selostaa samassa yhteydessä. Tuloslaskelman tai taseen esittämistavan muutokset ja vertailukelvottomuus edelliseen tilikauteen täytyy ilmoittaa, sillä tällöin lukija tietää, etteivät tiedot ole vertailukelpoisia edellisten kanssa. (KHT-Yhdistys 2010, 57; Perälä & Perälä 2006, 184-185.)

Tuloslaskelman laatimista koskevissa liitetiedoissa esitetään perusteet suunnitelman mukaisille poistoille. Vaikka Kirjanpitoasetus 2:3 § sallii tilinpäätöserien yhdistelyn, Kirjanpitoasetus 1:3.3 § vaatii, että tuotot ja kulut eritellään riittävällä tarkkuudella toiminnanaloittain joko tuloslaskelmassa tai liitetiedoissa. Näin ollen liitetieto on pakollinen, mikäli käyttää järjestelmäkaavaa sen suppeimmassa muodossa, eli kun esimerkiksi tulot ja menot on esitetty avaamattomina. (Perälä & Perälä 2006, 187-190.)

Tasetta koskevissa liitetiedoissa olisi suotavaa eritellä omaa pääomaa koskevat lisäykset ja vähennykset tilikauden aikana sekä erilaiset siirrot näiden erien välillä. Laskelma on tärkeä erityisesti silloin, kun yhdistys perustaa rahastoja ja rahastosiiroja tehdään esimerkiksi oman pääoman sisäisesti. (Perälä & Perälä 2006, 200-201.)

3.5 Tase-erittelyt

Taseen, tuloslaskelman ja liitetietojen lisäksi kirjanpitovelvollisen tulee laatia tilikaudelta tase-erittelyt sekä liitetietojen erittelyt (KPL 3:13 §). Tase-erittelyitä ja liitetietojen erittelyitä ei julkaista, sillä ne eivät ole osa julkaistavaa tilinpäätöstä, vaan ne laaditaan varmentamaan tilinpäätöstä. Tase-erittelyjen säilytysaikaa koskee sama säilytysvelvollisuus

kuin tilinpäätöstäkin. Niitä on siis säilytettävä vähintään 10 vuotta tilikauden päättymisestä. (KHT-Yhdistys 2010, 158; Perälä & Perälä 2006, 78, 215-216.)

Tase-erittelyt allekirjoittaa niiden laatija eli yleensä kirjanpitäjä (Perälä & Perälä 2006, 216). On myös tavallista, että yhteisön vastuuhenkilö varmentaa omalla allekirjoituksella tarkastaneensa tase-erittelyt ja olevansa siihen tyytyväinen. Yhdistyksessä toiminnanjohtaja on monesti se, joka allekirjoittaa tase-erittelyt kirjanpitäjän lisäksi.

Rakenteellisesti tase-erittelyt selventävät taseen eriä selvittäen ja luetteloiden, mistä erät muodostuvat. Kirjanpitoasetuksen 5:1 §:n mukaan tase-erittelyissä täytyy luetteloita pysyvät vastaavat, vaihtuvat vastaavat, yhdistyksen vieras pääoma sekä pakolliset varaukset mikäli sillä sellaisia on. Kaikki edellä mainittuihin ryhmiin kuuluvat erät on luetteloitava yksityiskohtaisesti, jos niitä on merkittynä tilinpäätöspäivänä ja kuvaamaan senhetkistä tilannetta. Lain mukaan omaa pääomaa ja tilinpäätössiirtoja ei tarvitse eritellä, mutta niiden erittely selkeyttää tilinpäätöstä ja niiden laatiminen on suositeltavaa. Liitetiedoista tulee erikseen luetteloita vakuudet ja vastuut. (Perälä & Perälä 2006, 216-217.)

Pysyvien vastaavien erät, jotka voidaan laatia, mikäli niissä on ollut lisäyksiä tai vähennyksiä tilikaudella. On suositeltavaa, että esimerkiksi ajoneuvot ryhmitellään tapahtumien, kuten ”Lisäykset”, mukaan ja lisäyksiin ja vähennyksiin lisätään tarkentavia tietoja. Tällaisia ovat esimerkiksi tositenumero, joka johtaa osto- tai myyntitapahtumaan, hyödykekohtainen luettelo sekä päivämäärä. Myös suunnitelman mukaiset poistot on hyvä merkitä näkyviin selkeästi, jotta pysytään perillä siitä, mitä kalustosta on lähtenyt ja mitä lisäyksiä sinne on tullut. (Leppiniemi 2011, 43.)

Vaihto-omaisuudesta laaditaan tilinpäätöspäivänä nimikekohtainen luettelo hyödykkeistä tai saaduista ennakkomaksuista kappalemäärineen sekä alkuperäisen hankintamenon kanssa. Mikäli varastossa on esimerkiksi epäkuranttiudesta johtuvia arvonalentumisia, täytyy ne alimman arvon periaatetta noudattaen arvostaa siihen arvoonsa ja tämä arvo merkitä luetteloon. Vaihto-omaisuuden luettelo liitetään tase-erittelyihin päivättynä ja allekirjoitettuna. (Lydman ym. 2005, 149-150.)

3.6 Tasekirjan kokoaminen

Tase, tuloslaskelma, rahoituslaskelma ja liitetiedot ovat julkisia ja ne ovat osa julkaistavaa tilinpäätöstä. Toimintakertomus on itsenäinen dokumentti, joka liitetään tilinpäätökseen, kun se aiemmin oli tilinpäätöksen osa. Mikäli yhdistykselle laaditaan vuosikertomus toimintakertomuksen sijaan, sitä ei tule KILAn lausunnon mukaan liittää osaksi virallista tilinpäätöstä. (KILA 2006a, Perälä & Perälä 2006, 250-251.)

Tasekirjan sivut numeroidaan. Lisäksi tasekirjassa täytyy kertoa kirjanpitokirjat ja tositelajit, joita tilikaudella on käytetty. Myös näiden säilytystavat kerrotaan. Säilytystapa tarkoittaa sitä, missä ja miten yhdistyksen kirjanpitokirjoja ja tositteita säilytetään. (Lydman ym. 2005, 34-36; Perälä & Perälä 2006, 250.) Tasekirjalle laaditaan kansi ja yleensä myös sisällysluettelo helpottamaan sisällön hahmottamista.

Tilinpäätös tulee sitoa tasekirjaksi välittömästi, kun sen valmistuu. Allekirjoituksen jälkeen virallinen eli julkinen tilinpäätös ja toimintakertomus ilmoitetaan rekisteröitäväksi kuuden kuukauden kuluessa. Jos kirjanpitovelvollinen on kokorajojensa puolesta tilintarkastusvelvollinen, myös tilintarkastuskertomuksen jäljennös tulee liittää rekisteröitäviin asiakirjoihin. Tase-erittelyt on erillinen dokumentti eikä sitä lähetetä rekisteröitäväksi. (Lydman ym. 2005, 35; Perälä & Perälä 2006, 250-252.)

4 Produktin toteutus

Produkti toteutettiin toimeksiantona Tiliextra Oy HTM-tilintarkastusyhteisölle. Yrityksellä on tilintarkastusasiakkanaan yhdistyksiä ja toimeksiantajan kokemuksen mukaan erityisesti yhdistysasiakkailta olisi käyttöä yleishyödyllisestä tilinpäätösmallista. Yrityksessä on vuonna 2009 toteutettu tilinpäätösmalli osakeyhtiöille ja koska sillä on ollut kysyntää, nyt päätettiin toteuttaa samankaltainen malli myös yhdistyksille. Opinnäyte-työtä ei siis jouduttu aloittamaan tyhjästä, vaan toimeksiantajalla oli jo alussa selkeät toiveet sen suhteen, millainen mallista tulee esimerkiksi ulkoasun suhteen, jotta se olisi yhteneväinen jo olemassa olevan esimerkkimallin ja yrityksen oman visuaalisen ilmeen kanssa.

Tilinpäätöksen laatimisen kulmakiviä ovat Yhdistyslaki, Kirjanpitolaki ja Kirjanpitoasetus. Näitä hyödynnettiin produktia laadittaessa, kun malliin koottiin lukijalle tietolaatikoita. Huomioiden on tarkoitus auttaa tilinpäätöksen kokoajaa kertomalla, mihin tieto ja sen vaatiminen pohjautuvat. Lisäksi hyödynnettiin ammattikirjallisuutta ja muutamia yhdistystä koskevia lehtiartikkeleita. Mallin sisällöllisen toteuttamisen apuna oli mahdollista hyödyntää erilaisten yhdistysten ja säätiöiden tasekirjoja, joita käytettiin tukemaan numeerisen sisällön tuottamista.

4.1 Toiveet ja odotukset

Jo alusta alkaen oli selvää, että tilinpäätösmallissa olisi pyrittävä esittämään mahdollisimman monipuolisesti erilaisia kirjanpidollisia tilanteita, joita erityyppisissä yhdistyksissä esiintyy. Tästä syystä jo alussa alettiin miettiä myös joitakin harvinaisempia tapahtumia, jotta mallista olisi hyötyä mahdollisimman monelle yhdistyksen tilinpäätöksen laatijalle. Malli rajattiin kuitenkin jo alusta alkaen pienen yhdistyksen tilinpäätösmalliksi. Pyrkimyksenä oli rakentaa yleishyödyllinen malli yhdistykselle, joka kokorajojensa puolesta on Kirjanpitolain 3 luvun 9.2 §:n mukainen pieni kirjanpitovelvollinen. Tästä syystä mallissa jätettiin selkeyden vuoksi esittämättä sellaisia vaatimuksia, jotka koskevat edellä mainitun pykälän kokorajat ylittävää yhdistystä kuten rahoituslaskelma. Tällöin saatettiin keskittyä tilanteisiin, jotka ovat tyypillisempiä pienille yhdistyksille ja jotka erityisesti auttaisivat näiden tilinpäätöksen laatimisessa.

Toimeksiantaja antoi tilinpäätösmallin sisällön suhteen melko vapaat kädet, mutta esitti joitakin toivomuksia. Erityisesti toivottiin, että tilinpäätösmallissa käsiteltäisiin tarkasti erityyppiset rahastot, joita yhdistyksen kirjanpidossa yleensä käsitellään. Esimerkkitilinpäätöksen rahastojen tulisi edustaa kaikkia rahastotyyppisiä: omakatteisia, muita käyttötarkoitukseltaan sidottuja ja vapaita rahastoja sekä näiden rahastotyyppien sisällä erityyppisiä tilanteita, jotka havainnollistaisivat parhaiten näiden tilanteiden käsittelyn esimerkiksi liitetietojen kannalta. Tilintarkastustyössä on tullut käytännössä esiin se, kuinka erilaisilla tavoin yhdistyksissä ja säätiöissä käsitellään niiden hallinnassa olevia omakatteisia rahastoja. Niiden käsittelytavat eivät aina ole selviä tilintarkastajallekaan.

Yhdistyksen ei tarvitse Kirjanpitolain mukaan laatia toimintakertomusta. Tilinpäätösmallilta toivottiin, että asiaa käsiteltäisiin ja sitä selvennettäisiin huomiolaatikossa. Toivottiin myös, että yhdistyksen mahdollisuus laatia vuosikertomus tuotaisiin selkeästi esiin. Laki velvoittaa tiettyjä yhteisöjä laatimaan tilikaudeltaan rahoituslaskelman, mutta velvoite koskee vain harvoin yhdistyksiä. Tästä syystä mallista päätettiin jättää pois rahoituslaskelman esittäminen ja keskittyä perusosiin.

Koko prosessin ajan työn etenemisestä pidettiin päiväkirjaa, johon kirjattiin edistyminen, esiintyneet ongelmat sekä muut huomiot, joita produktia tehdessä esiintyi. Tämä auttoi myös loppuraportoinnissa, kun siitä pystyttiin tarkistamaan mitä tehtiin, kuinka ja milloin. Tavoitteena oli luoda Excel-työkirjapohjalle kaikki tilinpäätöstiedot ja valmis versio luotaisin pdf-tiedostoksi. Pdf-tiedosto tulisi liitteeksi tälle työlle. Se olisi dokumentti, joka julkaistaisiin myös toimeksiantajan Internetsivuilla. Mallin Excel-työkirja jää toimeksiantajalle myöhempää käyttöä ja kehitystä varten. Käytännössä se voi tarvittaessa toimia pohjana todellisen yhdistyksen tilinpäätökselle, sillä välilehtien välillä tehtyjen solulinkkien ansiosta tiedot on helppo syöttää ja tarkastaa.

4.2 Lähtötilanteen kuvaus

Mallin toteutuksen perustana oli alusta alkaen se, että teoriapohja on vankka, sillä koko tilinpäätösmalli rakentuu pitkälti Kirjanpitolain ja -asetuksen varaan. Lisäksi erinäiset KILAn lausunnot ja kannanotot olivat tärkeitä matkan varrella, sillä esimerkiksi oma-

katteisia rahastoja rakentaessa törmättiin ongelmiin oikean esittämistavan kanssa. Vaikka teoreettinen tietoperusta on tässä opinnäytetyössä käsitelty produktista erillään, erilaiset havainnot ja huomiot haluttiin tuoda esiin lukijalle huomiolaatikoissa, jotka pyrittiin sijoittelemaan tilinpäätösmalliin luontevasti siten, että ne tuovat lukijalleen tarpeellista lisäarvoa.

Aluksi mallille mietittiin jotakin tiettyä tarkoitusta tai jopa nimeä, mutta pitkällisen pohdinnan jälkeen päädyttiin kuitenkin siihen, että mallin nimeksi tulee yksinkertaisesti Malliyhdistys Ry. Tämä johtui siitä, että oli vaikeaa löytää yhtä tiettyä toiminnanalaa, jonka valitsemalla mallille saisi toteutettua mahdollisimman monipuolisesti ja vakuuttavasti tilanteita. Alun perin harkittu todentuntuinen nimi hylättiin myös siitä syystä, että mallin ei haluta sekoittuvan jo olemassa oleviin yhdistyksiin, niiden nimiin tai tilinpäätöksiin. Valitsemalla ilmeisen nimen ja tilinpäätökseen luvuiksi tasasummia, mallin riippumattomuutta oikeista yhdistyksistä yritettiin korostaa. Nimi antoi vapauden luoda kuvitteellinen tilinpäätös.

Mallin teon raportointi päätettiin toteuttaa tilinpäätöksen teemojen mukaisessa järjestyksessä (kuva 1). Tähän esitystapaan päädyttiin, koska se koettiin informatiivisemmaksi kuin perinteinen kronologinen esitystapa. Jokainen tilinpäätösmallin osa-alue on kiistatonta riippuvainen toisesta ja ne olisi voitu käsitellä myös siinä järjestyksessä kuin niitä mallissa työstettiin, mutta valittu raportointitapa koettiin tarkoituksenmukaisemmaksi. Tästä syystä mallin toteutus avautuu kokonaisuudessaan paremmin, kun ne käsitellään omina alaotsikoinaan. Tätä raportointiosaa voidaan soveltuvilta osin käyttää myös opetustarkoitukseen, joten tältäkin osin on loogista, että selostus etenee teemoittain.

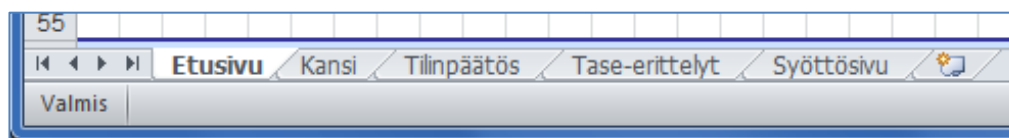
Tilinpäätös tilikaudelta 1.1.2013 - 31.12.2013		
Sisällys		Sivu
➤ Sisällysluettelo		1
➤ Toimintakertomus		2
➤ Taseet	31.12.2013 ja 31.12.2012	4
➤ Tuloslaskelmat	1.1.-31.12.2013 ja 1.1.-31.12.2012	6
➤ Liitetiedot		6-9
➤ Kirjanpitokirjojen luettelo		10
➤ Tositteiden lajit		10
➤ Tositteiden säilytystapa		10
➤ Tilinpäätöksen allekirjoitukset		10
➤ Tilinpäätösmerkintä		10

Tasekirja on säilytettävä vähintään 10 vuotta tilikauden päättymisestä eli 31.12.2023 asti (KPL 2:10.1 §).

Tilikauden tosineaineisto on säilytettävä vähintään 6 vuotta sen vuoden lopusta jona tilikausi on päättynyt eli 31.12.2019 asti (KPL 2.10.2 §).

Kuva 1. Mallitilinpäätöksen sisällysluettelo.

Alaotsikot (kuva 2) etenevät niiden teemojen mukaan, kuin ne olivat Excel-työkirjassa. Tilinpäätös-välilehdelle lukeutuivat toimintakertomus, tuloslaskelma, taseet sekä liitetiedot. Tase-erittelyt ovat ei-julkinen osa tilinpäätöstä, joten ne on esitetty omalla välilehdellään. Syöttösivulle syötettiin aikanaan valitut luvut ja nämä luvut linkitettiin tilinpäätössivulle helpottamaan teknistä työtä. Tässä luvussa esiintyy kuvakaappauksia produktista, mutta malli löytyy kokonaisuudessaan opinnäytetyön liitteenä (liite 3).

Kuva 2. Excel-työkirjan välilehdet.

Tilinpäätös mallia lähdettiin rakentamaan jo olemassa olevan osakeyhtiötilinpäätös mallin aihion päälle. Näin saatiin käytettyä hyväksi jo olemassa olevat asetelut ja ulkonäkö, jotta lopputulos olisi mahdollisimman yhteneväinen edellisen mallin ja yhtiön muiden tuotteiden kanssa. Aika oli näin mahdollista kohdistaa enemmän sisältöön kuin tekniseen toteutukseen.

4.3 Toimintakertomus tilinpäätösmallissa

Toimintakertomus oli sekä ajallisesti että järjestyksessä ensimmäinen mallin osa-alue, joka koottiin yhteen. Toimintakertomuksen mallin kokoamisen lähtökohtana oli oletus, että koska kyseessä on malli, on esimerkit tehtävä perinpohjaisesti. KILA sallii ja suosittelee, että yhdistys nimeäisi toimintakertomukseksi mielletyn asiakirjan vuosikertomukseksi, sillä tällöin sen ei tarvitse noudatella ankarampia muotoseikkoja, joita toimintakertomukselta vaaditaan.

Toimintakertomuksen toteutus ei ollut täysin riippuvainen muista tilinpäätösmallin osioista, joten siihen kehitetyt esimerkit muovasivat alussa suuntaa ja ideoita, joita lopulliseen malliin haluttiin laittaa. Toimintakertomuksen ongelmaksi muodostui luontevien tietojen kehittäminen, sillä kyseessä oli fiktiivinen yhdistys eikä tarjolla näin ollen ollut konkreettista tilikautta, josta kertoa tai tietoja, joita muokata. Tämä osio oli siten tilinpäätöksen osioista kaikista luovim.

Vuosikertomus ja sen mahdollisuus tuotiin esille toimintakertomusosiota koskevassa huomiolaatikossa (kuva 3). Laatikossa tuotiin esille myös se, että yhdistys voi pienenä kirjanpitovelvollisena jättää sen kokonaan laatimatta. Huomiolaatikossa pyrittiin myös painottamaan järjestystä, jossa yhdistys valitsee laatiako toiminta- vai vuosikertomus vai jättääkö se kokonaan laatimatta. Seikka oli tärkeä, sillä ohjeiden tuli olla selkeät väärinkäsityksien välttämiseksi. Kursiivilla korostettiin vuosikertomuksen ja toimintakertomuksen merkityseroa.

Toimintakertomus 31.12.2013	
68	
69	
70	Ensisijaisesti tulisi tarkistaa, velvoittavatko yhdistyksen säännöt laatimaan toimintakertomuksen. Jos näin ei ole, pienempien yhdistysten olisi suotavaa seurata KILAn yleisohjetta toimintakertomuksesta (12.9.2006).
71	Koska yhdistys on pieni kirjanpitovelvollinen KPL 3:9.2 §:n puitteissa, voi se jättää toimintakertomuksen kokonaan laatimatta.
72	
73	
74	
75	Yhdistys voi laatia toimintakertomuksen sijaan vuosikertomuksen. Tällöin kertomusta eivät koske kaikki toimintakertomukselle asetetut vaatimukset, joiden esittäminen yhdistyksestä ei aina ole
76	
77	
78	Mikäli yhdistys on esimerkiksi sääntöjensä puitteissa velvollinen laatimaan toimintakertomuksen, laatimisessa noudatetaan KPL 3:1 §:ää. Seuraava on malli siitä, millainen yhdistyksen toimintakertomuksen tulisi olla.
79	

Kuva 3. Toimintakertomuksen johdatuslaatikko.

Kirjanpitolaissa (3:1 §) mainitaan yhdeksän kohtaa, jotka toimintakertomuksessa täytyy tuoda ilmi. Kuitenkin vain neljä ensimmäistä näistä on pakollista esittää. Tämä pakollisuus ja vapaaehtoisuus tuotiin esille käyttämällä otsikoissa tumman- ja vaaleansinistä väriä (kuva 4). Tällä tavoin lukija pystyy erottamaan helposti, mitkä tiedot on syytä käydä läpi toisia tarkemmin.

Kuva 4. Liiketoiminnan tunnuslukujen esittäminen toimintakertomuksessa.

Otsikoiden alle kerättiin konkreettisiksi esimerkeiksi erilaisia malleja siitä, millaisia tietoja toimintakertomuksessa tavallisimmin esitetään (kuva 4, 5). Malliyhdistys Ry:lle keksittiin mahdollisimman tavallisia ja sen tilinpäätöslukuja selittäviä tietoja. Esimerkit pyrittiin kokoamaan siten, että lukija saisi niistä mahdollisimman paljon irti ja kykenisi siten rakentamaan oman yhdistyksensä toimintakertomuksen mallin avulla. Osa tiedoista koottiin sen mukaan, millaista toimintaa Malliyhdistys Ry:n haluttiin tekevän ja millaiseksi sen tilikausi muodostui ja osa tiedoista poimittiin kirjallisuuden esimerkeistä. Esimerkiksi KHT-Yhdistys (2010, -) esittelee useita mallifraaseja esitettäväksi toimintakertomuksessa ja näitä hyödynnettiin tässäkin tilinpäätöksessä.

Kuva 5. Tilikauden olennaisten tapahtumien kuvaus toimintakertomuksessa.

4.4 Taseet ja tuloslaskelma

Taseiden ja tuloslaskelman luominen oli koko työn ydin ja suuritöisin osa mallia. Se, mitä liitetietoja tarvitsee esittää, riippuu paljolti siitä millainen tase yhdistyksellä on. Taseita lähdettiin rakentamaan teknisesti osakeyhtiömallin pohjalta, mutta jo alusta asti otettiin huomioon se, että niitä tulaisiin muokkaamaan tietyiltä osin, jotta ne soveltuisivat juuri malliyhdistyksen toiminnan kuvaukseen.

Taseen vastaavaa-puolta oli mielekkäintä koota, kun täytyi päättää mitä konkreettista yhdistys omistaisi. Päädyttiin siihen, että sille olisi aineellisten hyödykkeiden lisäksi myös remontista johtuvia muihin pitkävaikutteisiin menoihin kirjattuja kuluja tilikaudelta. Näin liitetietoihin saataisiin lauseke menojen poistoajasta. Yhdistyksen sijoitukset ovat pääosin sidotun rahaston varoja. Omakatteisten rahastojen sijoittumista taseeseen käsitellään seuraavassa alaluvussa.

Taseen saamis- ja velkapuolille kerättiin sopivassa suhteessa sellaisia eriä, joita yhdistyksillä tyypillisesti on taseessaan (kuva 6, 7). Muissa pitkäaikaisissa saamisissa Malliyhdistys Ry:llä on kolmen kuukauden vuokravakuus, ja vuokravakuudesta onkin annettu myöhemmin oma liitetietonsa. Vuokravakuus esitetään pitkäaikaisena tässä tapauksessa siksi, että yhdistyksellä on pidempi kuin vuoden määräaikainen vuokrasopimus. Seikka antoi syyn muodostaa sekä erän pitkäaikaiseksi saamiseksi että erillisen liitetiedon koskien ylimääräisiä taloudellisia vastuuta. Muita lyhytaikaisia saamisista Malliyhdistys Ry:lle ei tilinpäätöstä miettiessä kertynyt. Tase-erittelyiden alaluvussa käsitellään sitä, millaisia saamisista ja velkoja yhdistyksellä on.

Pitkäaikaiset saamiset		
Muut saamiset	2 250,00	2 250,00
	<u>2 250,00</u>	<u>2 250,00</u>
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	100,00	300,00
Muut saamiset	2 600,00	2 100,00
Siirtosaamiset	1 100,00	500,00
	<u>3 800,00</u>	<u>2 900,00</u>

Kuva 6. Yhdistyksen vaihtuvat vastaavat taseessa.

Koska Malliyhdistys Ry:llä on rahastoja, ne vaikuttivat olennaisesti yhdistyksen omaan pääomaan ja siihen, kuinka paljon sitä on. Työtä aloittaessa oli päätetty, että mallin edellinen tilikausi olisi alijäämäinen ja päättynyt tilikausi taas sitä vastoin hieman ylijäämäinen. Tämän alkuasetelman pohjalta lähdettiin kokoamaan myöhemmin myös tuloslaskelman lukuja. Tuloslaskelman puolelta linkitettiin sekä tilikauden yli-/alijäämä –erä että edellisen tilikauden yli-/alijäämä –erä taseen omaan pääomaan, jotta pystyttiin seuraamaan kertymien toteutumista lukuja kootessa.

Velkapuolellaan Malliyhdistys Ry:llä on rahalaitoslainoja yhteensä 20 000 euroa (kuva 7). Koska kyseessä on yhdistys ja pääomaa on usein omastakin takaa, ei pidetty mielekkäänä, että sillä olisi ulkopuolista lainaa. Mallia rakentaessa haluttiin kuitenkin, että nämäkin erät esitettäisiin taseessa, joten päätettiin, että vieras pääoma olisi muodostunut jotakin kalustoa hankittaessa. 20 000 euron erä on siis osamaksuvelkaa, joka on esitetty rahalaitoslainana ostovelkojen sijaan siitä syystä, että osamaksuvelkaa perii kaupan jälkeen rahoituslaitos eikä itse kauppa. Erään saadut ennakot Malliyhdistys Ry:lle kirjattiin sellaisia maksuja, joita yhdistys on saanut esimerkiksi seuraavaa kesää varten. Jäsenet ovat maksaneet näitä maksuja tilille jo päättyneellä tilikaudella, mutta kuluiksi ne jaksotuvat vasta seuraavalle tilikaudelle. Tämä aiheutti sen, miksi ne ovat Malliyhdistys Ry:llä yhä velkaa.

Pitkäaikainen vieras pääoma		
Lainat rahoituslaitoksilta	15 000,00	20 000,00
	15 000,00	20 000,00
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Lainat rahoituslaitoksilta	5 000,00	5 000,00
Saadut ennakot	12 462,00	20 050,00
Ostovelat	14 211,00	23 977,00
Muut velat	991,00	7 221,00
Siirtovelat	5 612,00	8 802,00
	38 276,00	65 050,00

Kuva 7. Malliyhdistys Ry:n vieras pääoma.

Tuloslaskelman rakentaminen jouduttiin aloittamaan alusta, koska sen tulee perustua Kirjanpitoasetuksen 1:3 §:ään ja kaava eroaa merkittävästi osakeyhtiöiden käyttämästä kaavasta. Tuloslaskelmaa tehtäessä tutkittiin useampia mahdollisuuksia sen toteuttamiseen. Lopulta päädyttiin malliin, jossa Kirjanpitoasetuksen peruskaavan tuotto- ja kulu-erä on avattu ja näin tuloslaskelma on suppeaa tuloslaskelmakaavaa informatiivisem-

pi. Yleinen tapa on, että mikäli toimintoja ei avata tuloslaskelmassa, ne tulee avata liitetiedoissa. Tilinpäätöstä lukevat yhdistyksen sidosryhmät, joukossaan ihmisiä, joille tilinpäätöksen rakenne ei ole itsestäänselvyys. Moni ei siis välttämättä osaa etsiä lisää tietoja liitetiedoista. Toisena puolena on se, että tilinpäätöksen laatijalta niiden laatiminen saattaa unohtua. Kun tehtiin päätös avata erät jo tuloslaskelmassa, lukija ei näe ainoastaan summaa 97 000 varsinaisen toiminnan tuotoissa, vaan suoraa sen, että leiritoimintaan kului enemmän kuin kurssitoimintaan, mutta kaikkiin kolmeen ryhmään kuitenkin suhteellisesti melkein saman verran (kuva 8). Näin myöskään ylimääräistä liitetietoa ei tarvitse enää esittää.

Varsinainen toiminta		
Varsinaisen toiminnan tuotot		
Yleistöiminnan tuotot	35 420,00	20 965,00
Kurssitoiminnan tuotot	23 450,00	19 002,00
Leiritoiminnan tuotot	38 798,00	31 562,00
Varsinaisen toiminnan kulut		
Yleistöiminnan kulut	-4 002,00	-5 009,00
Kurssitoiminnan kulut	-3 510,00	-2 003,00
Leiritoiminnan kulut	-34 080,00	-28 400,00
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-50 000,00	-52 000,00
Eläkekulut	-9 250,00	-9 256,00
Muut henkilösivukulut	-3 560,00	-3 702,00
Poistot	-11 021,22	-10 959,60
Muut kulut	-9 000,00	-10 350,00
Varsinainen toiminta yhteensä	<u>-26 755,22</u>	<u>-50 150,60</u>
TUOTTO-/KULUJÄÄMÄ	-26 755,22	-50 150,60

Kuva 8. Varsinaisen toiminnan kuvaus tilinpäätöksessä.

Pohdinnan jälkeen päädyttiin myös siihen, että henkilöstökulut jaotellaan jo tuloslaskelmassa auki kuten kululajikohtaisessa kaavassa (KPA 1:1 §). Näin lukija saa heti tarvitsemansa tiedon, eikä väärinkäsityksiä synny esimerkiksi palkkojen suuruudesta. Mikäli avattuja eriä ei avattaisi tuloslaskelmassa, ne tulisi eritellä liitetiedoissa. Ratkaisuun päädyttiin, koska tämä unohtuu monesti kokemattomammalta tilinpäätöksen laatijalta.

Lukuja varten tutkittiin runsaasti erilaisten yhdistysten tasekirjoja ja sitä millaisia tuottoja kuluryhmiä niiden tuloslaskelmista tyypillisesti löytyi. Niiden pohjalta malliyhdistykselle rakennettiin mahdollisimman realistisesti nykyisen ja edellisen tilikauden luvut. Lukujen tuli olla sopivassa suhteessa sekä keskenään että siihen mitä toimintakertomuksessa oli aiemmin kerrottu. Toimintakertomuksessa kerrotut tiedot pyrittiin täs-

mäyttämään tuloslaskelman ja taseen lukuihin. Esimerkiksi Malliyhdistys Ry:n jäsenmaksujen täytyi toimintakertomuksessa (kuva 4) vastata suuruusluokaltaan tuloslaskelmassa ilmoitettua ja henkilöstökulujen luonnollisesti myös sitä, mitä tuloslaskelmassa on ilmoitettu.

Varainhankinnan tuottoihin kirjattiin yhdistykselle tilikaudella perustetun rahaston varat, kuten KILA on suositellut (Kirjanpitolautakunta 1328/1995). Alaluvussa 4.5 on kerrottu, kuinka siirrot rahastoihin toteutettiin. Malliyhdistys Ry on saanut tilikaudella kaksi avustusta, kuten toimintakertomuksessa on kerrottu. Avustukset on kirjattu kaavan mukaisesti yleisavustuksiin.

Aiemmin päätettiin, että Malliyhdistys Ry:llä olisi varainhankinnan kuluja edelliseltä tilikaudelta kirjan tuotannosta ja vastaavasti kuluvalla tilikaudella tämän varainkeruukirjan myynnistä saatuja tuloja. Mallia laadittaessa ei kuitenkaan aluksi huomioitu sitä tosiasiassa, että näiden hankittujen kirjojen täytyi olla jossakin varastoituna tilinpäätöksen aikaan, jotta niitä voitaisiin myydä myöhemmin. Yhdistykselle ei siis ollut missään vaiheessa muodostettu varastoa eikä tuloslaskelmassa näkynyt varaston muutosta, vaikka kirjan vuoksi tämä olisi ollut järkeenkäypää. Toimeksiantajan kanssa keskustellessa kävi ilmi, että varaston puute tai inventaarioon kuuluvien tavaroiden huomiotta jättäminen voi olla monelle yhdistykselle tahaton ongelma. Kun varaston virhe kirjojen suhteen havaittiin, se korjattiin malliin prosessin loppuvaiheessa. Näin esimerkkiyhdistyksestä käy ilmi se, että kaikki tällainen myyntiin tarkoitettu täytyy muistaa inventoida. Malliyhdistys Ry:lle luotiin siis kirjakuluihin ja –myyntiin sopivankokoinen varasto ja tase-erittelyihin lisättiin inventaarioluettelo siitä, millainen varasto malliyhdistyksellä oli tilinpäätöspäivänä.

4.5 Rahastojen esittäminen tilinpäätösmallissa

Jo tilinpäätösmallia aloittaessa kävi ilmi, että rahastojen esittämistavoissa oli eroja eri yhdistysten, säätiöiden ja kirjallisuuden välillä. Esimerkiksi käytäntö omakatteisten rahastojen esittämisen suhteen oli kirjava. Rahastojen työstäminen aloitettiin kattavalla kirjallisuuden ja KILAn lausuntojen tutkimisella ja vertailulla, jotta saatiin kokonaiskuva siitä, millaiseksi hyvä yleisesimerkki omakatteisen rahaston esittämisestä tilinpäätökse-

sä voisi muodostua. Pohjatyö oli erityisen tärkeää siksi, että toimeksiantaja tulee käyttämään mallia myöhemmin antaessaan asiakkaille ohjeita. Näin toimien saatiin myös muodostettua yleiskuva siitä, mitä laki ja asetukset todella määräävät rahastojen suhteen. Prosessin aikana erilaisista rahastoista käytiin myös eniten keskustelua toimeksiantajan kanssa, sillä kävi ilmi, että asialle ei löydy helppoa, yksiselitteistä ratkaisua.

Malliyhdistys Ry:lle rakennettiin tilinpäätökseen kolme omakatteista rahastoa, kaksi muuta käyttötarkoitukseltaan sidottua rahastoa ja kaksi vapaata rahastoa. Lukumääriin päädyttiin toimeksiantajan kanssa käydyssä haastattelussa, jossa mietittiin erilaisia mahdollisuuksia ja tilanteita, joita mallissa halutaan tuoda esille. Omakatteisista rahastoista yksi on sellainen, jonka varallisuudessa ei ole tapahtunut muutoksia ja yhdelle tulee niin tuloja kuin menojakin. Lisäksi yhdistykselle luotiin kolmas rahasto, jonka varoja yhdistys sitten lainasi.

Muita käyttötarkoitukseltaan sidottuja rahastoja tehtiin kaksi, pienemmällä ja suuremmalla pääomalla. Toisen rahaston pääoma oli suuremmaksi osaksi keskittynyt osakkeiden hallintaan. Myös vapaita rahastoja tehtiin kaksi, ensimmäinen oli nimikkorahasto ilman määrättyä käyttötarkoitusta. Toinen vapaa rahasto päätettiin yhdistyksen hallituksen perustamaksi ja se nimettiin korjausrahastoksi. Korjausrahaston varat ovat peräisin tilikauden ylijäämästä, joten rahastointi on ollut hyvän tavan mukainen. Seikka täytyi myös tuoda esiin ja siitä tehtiinkin selittävä liitetieto kohtaan, jossa käsiteltiin rahastointeja ja niihin liittyviä rajoituksia.

Sidottujen rahastojen rahastosiiroja tuloslaskelman ja taseen välillä selvitettiin jonkin verran ja apuna käytettiin niin kirjallisuutta kuin todellisia tasekirjojakin, jotta oikeasta esitystavasta päästäisiin selvyyteen. Lopulta päädyttiin siihen, että vaikka omakatteisten rahastojen varat on pidettävä erillään muusta varallisuudesta, on rahaston ja tuloslaskelman välinen siirto tarpeen esittää vain yksinkertaisesti yhdellä rivillä ennen ”Tilikauden tulos” –riviä. Malliyhdistys Ry:llä rahastosiirojen jälkeen tulee vain ”Tilikauden ylijäämä, koska yhdistyksellä ei ole tilinpäätössiiroja eikä tuloslaskelmassa esitetä nollarivejä (kuva 9).

Rahastosiirrot		
Siirto omakatteisiin rahastoihin	-47 360,00	-3 460,00
Siirto muihin sidottuihin rahastoihin	-4 150,00	500,00
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	32 586,78	-661,60

Kuva 9. Rahastosiirtojen esittäminen tuloslaskelmassa.

Malliyhdistys Ry:n rahastojen tulojen ja menojen erittely on esitetty erillisessä liitetiedossa. Esimerkiksi kun rahastolle tuli kuluja stipendin muodossa, on kulu kirjattu tuloslaskelmassa sitä parhaiten vastaavaan kuluerään (Perälä & Perälä 2006, 165). Liitetiedossa kuitenkin huomautetaan, että näitä kuluja on syytä seurata erillisillä tileillä erillisenä kustannuspaikkaseurantana (kuva 11), sillä tällöin omakatteisten rahastojen vaatimukset varojen erillään pitämisestä täyttyvät. Liitetietoja käsittelevässä aluvuossa 4.6 käsitellään tarkemmin tätä liitetietoa.

Taseessa omakatteisten rahastojen varat esiintyvät sekä vastaavaa että vastattavaa puolella. Sidottujen rahastojen varat esitettiin muissa osakkeissa ja osuuksissa sekä rahoissa ja pankkisaamisissa, koska niitä ei koske sama erilläänpitovaatimus kuin omakatteisia rahastoja. Tämä täytyi huomioida pankkitilejä tehdessä, sillä niillä täytyi olla varoja vähintään sidottujen rahastojen verran sekä mielellään jonkin verran enemmän.

KILAn lausuntoja ja Kirjanpitoasetuksen pykälää soveltaen päädyttiin siihen, että omakatteisten rahastojen varat esitettiin pysyvien vastaavien ja vaihtuvien vastaavien välissä omana pääryhmänään (kuva 10). Tässä kohtaa ei nähty tarpeelliseksi eritellä varoja rahastoittain, koska tase itsessään kertoo, että yhdistyksen omakatteisten rahastojen varat ovat lisääntyneet tilikaudella 50 000 euroa. Liitetiedot ovat paikka, jossa tämä tieto on eritelty tasekirjan lukijalle tarkemmin.

PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	119 909,19	120 930,40
Omakatteiset rahastot		
Muut osakkeet ja osuudet	35 000,00	5 000,00
Rahat ja pankkisaamiset	50 000,00	30 000,00
	<u>85 000,00</u>	<u>35 000,00</u>
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Pitkäaikaiset saamiset		
Muut saamiset	2 250,00	2 250,00
	<u>2 250,00</u>	<u>2 250,00</u>

Kuva 10. Omakatteisten rahastojen varojen esittäminen taseessa.

Vastattavaa-puolella esitetyt rahastojen pääomat päädyttiin myös esittämään yksinkertaisesti ryhmien ”Omakatteiset rahastot”, ”Muut sidotut rahastot” sekä ”Vapaat rahastot” alla. Ratkaisuun päädyttiin, koska vaikka Malliyhdistys Ry:llä on taseessaan kohtuullinen määrä rahastoja, voi yhdistyksellä olla hyvin kymmeniä rahastoja. Jokaisen rahaston esittäminen yksittäisenä eränä ei täten ole tarkoituksenmukaista, koska varat eritellään myös liitetiedoissa ja tase-erittelyissä.

Omakatteiselta rahastolta lainaaminen on harvinainen, mutta käytetty tapa saada yhdistykselle lisää käyttöpääomaa. Mallitilinpäätöksessä päädyttiin siihen, että tilanne tuotaisiin esille ja tapahtumasta esitettäisiin tarvittavat tiedot, jotta tilinpäätöksen lukija saisi tarvittavan informaation saamisesta yhdistyksen ja omakatteisen rahaston välillä. Liitetietoihin lisättiin alaviite taulukkoon, joka rakennettiin omakatteisten rahastojen varojen esittämistä varten (kuva 11).

<i>Omakatteisten rahastojen varat</i>	Rahasto 1	Rahasto 2	Rahasto 3	Yhteensä
<i>Rakennukset ja rakennelmat</i>				0,00
<i>Osakkeet ja osuudet</i>	5 000,00	0,00	30 000,00	35 000,00
<i>Saamiset yhteensä</i>				0,00
<i>Saamiset yhdistykseltä (eliminoitu taseessa)</i>			10 000,00 ¹	10 000,00
<i>Pankkitalletukset</i>	10 360,00	20 000,00	7 000,00	37 360,00
Yhteensä	15 360,00	20 000,00	47 000,00	82 360,00

¹ Yhdistyksen ja omakatteisen rahaston väliset saamiset on eliminoitu tuloslaskelmassa ja taseessa, ja niitä seurataan erillisenä kustannuspaikkaseurantana. Liitetietona esitetään tämä liitetieto selventämään tapahtumaa.

Kuva 11. Yhdistyksen ja omakatteisen rahaston välisiä saamia koskeva liitetieto.

Malliyhdistys Ry lainasi 10 000 euroa perustetulta ”Rahasto 3”-lta tilikauden aikana. Koska saaminen omakatteiselta rahastolta on kuin sisäinen saaminen, se on tilinpäätöstä laadittaessa eliminoitu taseesta. Tästä syystä liitetiedoissa esitettyjen omakatteisten rahastojen varojen ei olekaan tarkoitus täsmätä virallisessa taseessa ja tase-erittelyissä eriteltyyn. Asiasta on tehty lisähuomio taulukkoon, koska lukija näkee vain valmiin tilinpäätöksen.

4.6 Liitetietojen toteutus

Liitetietoja lähdettiin hahmottamaan sen pohjalta, mitä koettiin tarpeelliseksi esittää esimerkkitilinpäätöksessä. Alustavana työstöpohjana toimivat myös Tiliextra Oy:n aiemman esimerkkimallin, Osakeyhtiön tilinpäätösmallin, liitetietolistauksen Kirjanpitolain vaatimuksen mukaiset liitetiedot.

Liitetiedoissa lähdettiin siitä ajatuksesta, että niistä esitettäisiin enemmän kuin Kirjanpitolain vaatimat vähimmäisliitetiedot, sillä se toteuttaisi oikean ja riittävän kuvan vaatimuksen, mutta ei kuitenkaan niin täydellistä listaa kuin Kirjanpitolaki vaatii. Linjaus tehtiin sen pohjalta, että Kirjanpitolaki on sallinut yhdistykselle helpotuksen vähimmäisliitetiedoista, joihin kuuluvat vain peruste kurssille, jolla ulkomaanrahan määräiset saamiset ja velat on muutettu Suomen rahaksi sekä velat ja vastuusitoumukset. Koettiin, että liitetiedot olisivat muuten olleet turhan raskast ja merkittävä tieto olisi saattanut jäädä mitättömämpien varjoon. Toinen syy oli se, että kattava lista oli saatavilla jo toteutetussa Osakeyhtiön tilinpäätösmallissa. Liitetietoihin lisättiinkin huomio lukijalle (kuva 12).

Liitetiedoissa annetaan tuloslaskelman ja taseen sisältämiä tietoja täsmentäviä ja täydentäviä tietoja. Yhdistys saa laatia lyhennetyt liitetiedot (KPA 2:11 §).

Tavoitteena on aina, että tilinpäätös kokonaisuutena antaa oikean ja riittävän kuvan yhdistyksen taloudellisesta asemasta ja tilikauden tuloksen muodostumisesta. Täten olisi suotavaa esittää liitetiedoissa myös ne liitetiedot, jotka kuvaavat yhdistyksen toimintaa parhaiten. Tämän vuoksi edempänä on esitetty liitetiedoista pakollisten lisäksi myös esimerkkiyhdistykseen soveltuvia vapaaehtoisia.

Yhdistyksen tilinpäätöstä laadittaessa on siis syytä käydä pintapuolin läpi KPA 2:2-10 §. Listaus löytyy myös Osakeyhtiön tilinpäätösmallista osoitteesta www.tiliextra.fi/asiakkaille/ohjeitajamalleja.html

Liitetiedot on selkeyden vuoksi suositeltavaa esittää samassa järjestyksessä kuin kirjanpitoasetuksessa.

Kuva 12. Liitetietojen alkuhuomio.

Liitetietojen rakentaminen aloitettiin melko myöhäisessä vaiheessa, sillä niiden sisältämä tieto oli olennaisesti sidoksissa tilinpäätöksen sisältämiin lukuihin. Kun tuloslaskelman ja taseen luvut oli saatu hahmotettua toimivaksi kokonaisuudeksi, alettiin miettiä millaisia liitetietoja erimerkkiyhdistyksestä tulisi esittää. Toisaalta tilinpäätöksen ja taseen luvut suunniteltiin alkujaan myös siltä pohjalta, että liitetiedoissa voitaisiin toimivasti esittää mahdollisimman kattavasti tyypillisimpiä yhdistystä koskevia liitetietoja.

Malliyhdistys Ry:llä on tilinpäätöksessään poistoja sekä aineettomissa hyödykkeissä että aineellisissa hyödykkeissä, joten oli selvää että liitetietona tulisi esittää käyttöomaisuuden jaksotusperiaatteet ja –menetelmät. Myös sijoitusten, saatujen lahjoitusten ja avustuksien arvostaminen on otettu huomioon omilla lausekkeillaan. Arvostusperiaatteisiin ja –menetelmiin pyrittiin keräämään mahdollisimman kattavia esimerkkejä kirjallisuudesta. Näin ollen tuloslaskelmaan ja taseeseen lisättiin vielä työn loppuakin kohden joitakin lukuja.

Jo työn alussa päätettiin, että liitetiedoissa pietään mukana vakuuksien ja vastuositoumuksien lisäksi ainoa toinen pakollinen liitetieto, mutta pelkän otsakkeen esittäminen koettiin loppua kohden liian erilliseksi muista esimerkeistä. Tästä syystä Malliyhdistys Ry:lle päätettiin lisätä pankkitileihin yksi Yhdysvaltain dollarin kurssista euroiksi muutettu pankkitili. Näin liitetiedon alle saatettiin ilmoittaa tieto, että kurssia muuntaessa on käytetty tilinpäätöspäivän kurssia, jolloin liitetiedon otsake ei ollut enää erillinen ja myös kyseisestä liitetiedosta saatiin sopiva esimerkki.

Taseen vastaavia koskevista liitetiedoista mikään ei koskenut erimerkkiyhdistystä, mutta vastattavaa koskevia liitetietoja kertyikin hieman enemmän, sillä erimerkkiyhdistyksen rahastot haluttiin käydä huolellisesti läpi. ”Rahastojen tuotot ja pääoman käyttö tilikaudella” –taulukkoa on liitetiedossa käytetty esittämään ja erittelemään sekä omakatteisten että muiden sidottujen rahastojen varojen muutoksia ja pääomien käyttöä tilikauden aikana. KILA suosittaa lausunnossaan 1884/2012, että sidottujen rahastojen varat ja pääomat esitettäisiin edellisen kaltaisena taulukkona (kuva 13) liitetiedoissa. Erityisesti omakatteisten rahastojen varojen läpikäyminen on tärkeää rahastojen erillään pidettävän luonteen vuoksi.

Omakatteisten rahastojen tuotot ja pääoman käyttö tilikaudella	Rahasto 1	Rahasto 2	Rahasto 3	Yhteensä
Pääoma 1.1	15 000,00	20 000,00	0,00	35 000,00
Pääoman lisäys/vähennys				
Saadut lahjoitukset			50 000,00	50 000,00
Myyntivoitot				0,00
Omaisuu-den arvonalennukset ja palautukset	70,00			70,00
Saadut korot ja osingot	430,00	20,00	2 000,00	2 450,00
Annetut apurahat ja avustukset	-100,00		-5 000,00	-5 100,00
Hoito- ja hallintokulut	-40,00	-20,00		-60,00
Pääoman lisäys/vähennys yhteensä	360,00	0,00	47 000,00	47 360,00
Pääoma 31.12	15 360,00	20 000,00	47 000,00	82 360,00
Omakatteisten rahastojen varat	Rahasto 1	Rahasto 2	Rahasto 3	Yhteensä
Rakennukset ja rakennelmat				0,00
Osakkeet ja osuudet	5 000,00	0,00	30 000,00	35 000,00
Saamiset yhteensä				0,00
Saamiset yhdistykseltä (eliminoitu taseessa)			10 000,00 ¹	10 000,00
Pankkitalletukset	10 360,00	20 000,00	7 000,00	37 360,00
Yhteensä	15 360,00	20 000,00	47 000,00	82 360,00

Kuva 13. Sidottujen rahastojen esittäminen liitetiedoissa.

Malliyhdistykselle ei muodostunut rahalaitoslainoja pankeilta, mutta rahalaitoslainojen erässä esitettiin osamaksuvelka. Osamaksuvelka muodostuu rahoituslainaksi siinä vaiheessa, kun laina siirtyy hoidettavaksi rahoituksesta vastaavalle yritykselle. Osamaksuvelasta suoritetaan normaalisti lyhennyksiä seuraavalle tilikaudelle, jotka tulee esittää lyhytaikaisissa veloissa. Malliyhdistys Ry on ostanut edellisellä tilikaudella pakettiauton autokaupasta ja lainan perintä on siirtynyt Nordea Rahoituksen kaltaiselle rahoituslaitokselle.

Muunlaisia vastuita Malliyhdistys Ry:lle muodostui sen vuokraamasta toimisto- ja harastetilasta. Yhdistyksellä on taseessaan 2 250 euron vuokravakuus ja tästä vakuudesta annettiin erillinen liitetieto (kuva 14). Koska vuokravakuus on esitetty pitkäaikaisissa saamisissa, voidaan olettaa, että vuokraamiseen liittyy lisäksi muita pidempiaikaisia vastuita. Yhdistyksen vuokrasopimus on määräaikainen kahden vuoden ajan tilinpäätöspäivästä lähtien. Tästä syystä yhdistykselle muodostuu 24 kuukauden ajalle pakollisia vuokravastuita yhteensä 18 000 euron edestä, kun vuokra on 750 euroa kuukaudessa. Yhdistykselle on tärkeää ilmoittaa liitetieto, sillä vastuut vaikuttavasti yhdistyksen talouden tulevaisuudessa ja vastuut voivat nousta nopeasti suuriksi riippuen määräaikaisen vuokrasuhteen pituudesta.

vakuudet, jotka kirjanpitovelvollinen on muuten kuin 1 kohdassa tarkoitetulla tavalla antanut puolestaan	
<i>Esim</i>	<i>Yhdistys on antanut 2 250 euroa vuokravakuudeksi Kiinteistö Oy Toimistotalolle yhdistyksen toimistosta sekä samassa rakennuksessa vuokralla olevista harrastetiloista.</i>
muut annetut vastuusitoumukset	
<i>Esim</i>	<i>Yhdistykselle muodostuu tilinpäätöksen jälkeiseltä ajalta vuokravastuusitoumuksia 18 000 euroa, johtuen kahden vuoden määräaikaisesta vuokrasopimuksesta.</i>

Kuva 14. Liitetiedot muista vakuuksista ja vastuusitoumuksista.

Viimeiset liitetiedot Malliyhdistys Ry:llä koskivat henkilöstöä tilikaudella. Liitetiedossa ilmoitettiin kuinka monta henkilöä yhdistyksellä on ollut palveluksessaan ja luku esitettiin tarvittaessa yhden desimaalin tarkkuudella. Selvyyden vuoksi myös edellisen tilikauden vertailutiedot on kerrottu. Vaikka yhdistyksen henkilöstökulut on eritelty jo tuloslaskelmassa omilla riveillään, esitettiin ne lisäksi omana liitetietonaan.

4.7 Tase-erittelyt

Tase-erittelyissä eriteltiin Malliyhdistys Ry:n tase-erät. Tässä osiossa käytettiin eniten alkuperäisen osakeyhtiötilinpäätösmallin pohjaa, sillä käytännössä toimiva tase-erittelyiden malli oli jo tehty. Ongelmia tuotti kuitenkin se, kuinka erilaiset erät tulisi esittää uskottavasti ja millaisia saamisia ja velkoja Malliyhdistys Ry:llä tulisi tarkalleen olla. Ongelmaan saatiin ratkaisu, kun apuna käytettiin oikeita tasekirjoja sen tutkimiseen, millaisia eriä yhdistyksillä tyypillisesti taseessaan on.

Tämän jälkeen tietoja lähdettiin muokkaamaan siihen suuntaan, että ne pystyttiin suhteuttamaan esimerkkiyhdistyksen toimintaan. Malliyhdistys Ry:lle valittiin muun muassa leiri- ja kurssitoimintaa, joka on hyvin tyypillistä yhdistyksen harjoittamaa toimintaa. Oli selvää, että sillä tulisi siis olla näistä johtuvia saamisia ja velkoja jäseniltään, kuten taseen ja tuloslaskelman alaluvussa todettiin. Koska tase-erittelyiden tulee olla mahdollisimman tarkat, malliin pyrittiin tekemään niin selkeät ja yksityiskohtaiset mallit, että niitä seuraamalla lukija saisi parhaan mahdollisen esimerkin.

Aineettomista oikeuksista ja aineellisista hyödykkeistä esitettiin tilikauden aikaiset muutokset ja poistot, kuten liitetietoihin mallissa kirjattiin. Malliyhdistys Ry:llä on jonkin verran sijoituksia ja tase-erittelyihin koottiin lista siitä, miltä niiden listaus voisi näyttää.

Tase-erittelyiden liitteiksi tehtiin varastoinventaario sekä kahden saamiserän erilliset listat. Näin tehtiin siksi, koska yhdistyksellä oli esimerkiksi jäsenmaksusaamisia paljon.

Lopussa Malliyhdistys Ry:lle tehtiin varasto, jonka inventaariolista lisättiin tase-erittelyiden liitteeksi (kuva 15). Inventaario pyrittiin tekemään mahdollisimman todennukaiseksi ja varastoon lisättiin joitakin jäsenoimintaan kuuluvia tuotteita. Suurin arvo varastoon muodostettiin kuitenkin kirjalle, josta kerrottiin alaluvun 4.4 lopussa.

Tase-erittelyiden liitteet		31.12.2013	
Varaston arvo 31.12.2013			
Tuote	ostohinta 0 %	määrä	yhteensä
<i>Malliyhdistys Ry:n historia-kirja</i>	18,00	575	10 350,00
jäsenviirit punainen	2,50	75	187,50
jäsenviirit vihreä	2,60	85	221,00

Kuva 15. Tase-erittelyiden liitteenä oleva inventaarioluettelo.

4.8 Mallin kansi ja viimeistely

Malliyhdistys Ry:lle täytyi luoda kuvitteellinen hallitus, joka sitten allekirjoituksillaan vahvisti tilinpäätöksen. Allekirjoitussivulle lisättiin oma huomiolaatikkonsa (kuva 16) koskien allekirjoituksia, sillä vaikka toiminnanjohtajalla on asema yhdistyksessä, ei hän kuulu toimivaltaiseen hallitukseen.

Tilinpäätös ja toimintakertomus on päivättävä ja allekirjoitettava neljän kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä. Tilinpäätöksen allekirjoittaa allekirjoitushetkellä toimivaltainen hallitus. (KPA 3.4 §)

Yleisen tavan mukaan myös toiminnanjohtaja allekirjoittaa tilinpäätöksen.

Kuva 16. Tilinpäätöksen allekirjoitukset.

Koska malli oli alkujaan tehty olemassa olevan Osakeyhtiömallin Excel-pohjalle, ulko-
näöllinen viimeistely ei vienyt paljoa aikaa. Lopussa piilotettiin taseen ja tuloslaskelman
niin sanotut nollarivit eli erät, joille ei kuluvalta tai sitä edeltäneellä muodostunut lukuja.
Toimenpiteen jälkeen sivut käytiin järjestelmällisesti läpi, Excel-pohjassa siirrettiin me-
kaanisesti sivujen ylä- ja alalaidat paikoilleen siten, että tasekirjasta muodostui sopusuh-
tainen kokonaisuus. Sivut numeroitiin sekä tilinpäätöksen että tase-erittelyiden osalta.

Loppuvaiheessa mallille rakennettiin vielä erillinen kansilehtensä, josta lukijalle käy ilmi
tilinpäätösmallissa käytetyt lähteet sekä seikat, jotka ohjasivat mallin rakentamista. Esi-
merkkinä toimi Osakeyhtiömallin kansilehti, mutta tiedot päivitettiin vastaamaan tämän
mallin laatimisen lähtökohtia. Mallissa esiin nostetut huomiolaatikot pohjautuvat pää-
osin näihin lähteisiin, joten niiden esittely nähtiin tärkeäksi.

5 Pohdinta ja johtopäätökset

Työ täytti sille alkujaan asetetut tavoitteet. Tuloksena syntynyt malli on yleismalli, jonka on tarkoitus avustaa tilinpäätöksen laatijaa perusasioissa. Internetissä oli ennestään saatavilla joitakin ohjeistuksia, mutta ne eivät tarjoa kokonaisvaltaista apua laatimiseen. Joissakin valmiissa malleissa ja aikaisemmin toteutetuissa opinnäytetöissä on ongelmana se, että ne on kehitetty erityisesti yksittäisten yhdistysten tarpeita ajatellen. Tätä mallia toteuttaessa pyrin ottamaan huomioon erityyppiset yhdistykset ja lakiviitteiden avulla lukija otettiin prosessiin mukaan. Valmis malli sisältää kaikki sellaiset osat, jotka ovat pakollisia yhdistyksen tilinpäätökselle sekä sellaisia, jotka mallia rakentaessa täytyi lisätä, jotta tilinpäätöksen oikea ja riittävä kuva säilyisivät. Näin esimerkiksi liitetietoja esitetään enemmän kuin kaksi yhdistykselle pakollista liitetietoa.

Välillä monen asian yhtäaikainen käsittely tuotti vaikeuksia, sillä mikäli esimerkiksi taseeseen lisäsi ylimääräisen rahaston, tuli sen tiedot lisätä myös liitetietoihin, tase-erittelyihin sekä mallin Excel-työkirjassa lukujen syöttösivulla tarvittaviin kohtiin. Excel-työkirjassa käytössä ollut syöttösivu kuitenkin auttoi, sillä saatoin tehdä muistiinpanoja syötetyistä luvuista ja samanaikaisesti tilinpäätöksen niin sanottu julkaistava osa säilyi puhtaana.

Lähteinä olen käyttänyt ensisijaisesti Kirjanpitolakia ja Kirjanpitoasetusta. Näitä tuke-
massa on joitakin KILAn lausuntoja, joilla oli myös merkittävä rooli produktia toteutettaessa. Käytin yleisesti saatavilla olevaa kirjallisuutta ja pyrin prosessin aikana aktiivisesti etsimään lisää. Useimmin käyttämäni lähteet (Lydman ym. 2005; Perälä & Perälä 2006) käsittelevät asioita analyttisimmin ja esittivät usein myös esimerkkejä, joita hyödynsin produktia laatiessani.

Yhtenä tilinpäätösmallin ongelmista voidaan pitää sitä, että se esittää kuvitteellisesta yhdistyksestä vain valmiin asetellun tilinpäätöksen ja tase-erittelyt, mutta lukija ei näe siihen johtanutta kirjanpitoa. Näin kirjanpitoon olennaisesti liittyvä kirjausketju jää lukijalta kokonaan näkemättä ja kokemattomampi tekijä ei välttämättä ymmärrä syy- ja seuraussuhdetta. Saadakseen todellista apua ongelmaan, kirjanpitäjänä toimivan kannattaa

ehdottomasti opiskella esimerkiksi kirjanpidon alkeiden lisäksi tilinpäätöksen laadintaan ohjeistava kurssi.

5.1 Luotettavuusarviointi

Koska tämän mallin on tarkoitus toimina muille esimerkkinä siitä, millainen hyvän tilinpäätöksen tulee olla, käytin asiaan perehtymiseen runsaasti aikaa. Tilintarkastusassistentin työni kautta minulle oli jo aiemmin tullut tutuksi tyypilliset kohdat, joita hyvinkin laaditusta tilinpäätöksestä on puuttunut tai joissa kirjanpitäjillä on ollut vaikeuksia. Tämän vuoksi käytin paljon aikaa produktin suunnitteluun ja toteutukseen, jotta rakenteesta tulisi mahdollisimman kattava.

Tilinpäätösmallin luotettavuutta lisäävät osaltaan huomiolaatikat, joissa viitataan Kirjanpitolain tai –asetuksen kyseiseen pykälään. Tätä kautta lukija voi itse etsiä lainkohdan ja nähdä, kuinka sitä on tulkittu käytännössä. Tilinpäätösmallin keksityt osat nojaavat siis vahvasti tietoperustaan vaikka ovatkin kuvitteellisia. Lisäksi viimeiseksi on koottu etusivu, jolla viitataan käytettyihin lähteisiin yleisellä tasolla.

Toisaalta tilinpäätösmallia voidaan tietyiltä osin pitää subjektiivisena, sillä esimerkiksi rahastojen suhteen otin tietyn kannan ja myös linjanveto täytyi tehdä, jotta työssä pääsi eteenpäin. Malliin on siten valittu tietty näkökulma, joka opastaa kuinka muun muassa omakatteisia rahastoja käsitellään läpi tilinpäätöksen. Asioiden esittämisistä voi olla erilaisia näkemyksiä ja se tuli ilmi muita tasekirjoja tutkiessa. Päädyin lopulta kuitenkin siihen, että valitsemani esitystapa oli yleisin kirjallisuuden perusteella ja paras vaihtoehto keskusteltuani toimeksiantajan kanssa.

Minä ja toimeksiantajan toinen työntekijä toteutimme molemmat toimeksiantoina samanaikaisesti yhdistyksen ja asunto-osakeyhtiön tilinpäätösmallit. Mallien valmistuttua tarkastimme toistemme laatimat kuvitteelliset tilinpäätökset kuin minkä tahansa tilintarkastustoimeksiannon niillä tiedoilla, joita oli saatavana. Tässä tarkastuksessa löytyi joitakin ulkoasuun ja lukuihin liittyviä virheitä, mutta koska se tehtiin ennen mallin julkaisua, ehdittiin virheet korjata. Näin ollen toteuttamaani lopullista mallia voi pitää tilinpäätöksen ja tase-erittelyiden suhteen melko virheettömänä, sillä ulkopuolisen henki-

lö on tarkastanut niiden täsmävyden. Myös toimintakertomuksen sisältämät tiedot ja numeeristen lukujen perusteella tarvittavat liitetiedot on käyty vielä läpi.

5.2 Kehittämiskohteet

Tilinpäätösmallin Excel-versio jää Tiliextra Oy:lle sisäiseen käyttöön, joten myöhemmin siitä voidaan muokkaamalla luoda erilaisia variaatioita. Jätin tästä mallista pois arvonlisäveron käsittelyn eikä siinä otettu huomioon muutakaan verollista toimintaa, mutta haluttaessa mallia voidaan kehittää sisältämään myös arvonlisäverollista liiketoimintaa.

Myöhemmin myös säätiölle voidaan kehittää oma tilinpäätösmallinsa, sillä sen tase- ja tuloslaskelmakaavat noudattavat pääosin samoja kaavoja yhdistyksen kanssa. Käytin mallia työstäessä mallina myös joitakin säätiöiden tasekirjoja rahastoja tutkiessa ja moni KILAn lausunto koskee alun perin säätiöitä, joskin niiden käsittelemiä asioita voi soveltaa myös yhdistyksen kirjanpitoon. Yhdistys ja säätiö ovat siten luonteeltaan hyvin samankaltaisia.

5.3 Oma oppiminen opinnäyteprosessin aikana

Aloitin opinnäytetyöprosessin keväällä 2013 saatua aiheen toimeksiantona harjoittelupaikkani työnantajalta. Olin jo aiemmin pohtinut samansuuntaista aihetta, joten toimeksianto vain tarkensi ja rajasi aiheen yhdistykselle rakennettavaksi Excel-pohjaiseksi tilinpäätösmalliksi. Vaikka mallille ei asetettu selkeää aikataulua toimeksiantajan taholta, oli kuitenkin selvää, että saisin sen valmiiksi ennen vuoden loppua.

Pysyin asettamassani aikataulussa hyvin. Työ olisi ehkä saattanut valmistua aiemminkin, mutta kävin töissä opinnäytetyöprosessin aikana, joten koen että tahti oli riittävän hyvä. Välillä työnteko samanaikaisesti oli haasteellista, mutta siitä oli kokonaisuudessaan kuitenkin paljon hyötyä itse prosessin kannalta. Tasekirjojen tarkastelu työtehtävien kautta piti mielenkiintoani yllä ja arkirutiinien keskellä syntyi opinnäytetyöhön liittyviä ideoita, jotka olisivat ehkä muuten jääneet syntymättä. Työnantajalta saatu tuki mallin toteutukseen ja toteutuksen aikana ilmenneisiin kysymyksiin oli äärimmäisen arvokasta. Tarkoi-

tus oli, että toimeksiantaja saisi vaikuttaa omalta osaltaan tiettyihin asioihin, koska malli julkaistaan heidän internetsivuillaan, ja sainkin heiltä hyviä ideoita ja kehitysehdotuksia.

Merkittävää oli se, että toimeksianto tehtiin produktina ja että se tultaisiin julkaisemaan toimeksiantajan internetsivuilla. Pidin siitä, että iso osa opinnäytetyöstä oli tuottavaa työtä ja lopuksi sain nähdä valmiin lopputuloksen. Tämä motivoi suuresti prosessin varrella. Opinnäytetyöprosessi on itsessään opettanut paljon projektinhallintaa ja itseenäisen ajanhallinnan peruseriaatteita. Opin myös yhdistyksistä, niiden tilinpäätöksestä ja rahastoista paljon uutta prosessin aikana ja siitä tulee varmasti olemaan paljon hyötyä tulevaisuudessa.

Lähteet

Ahola, S. 10.10.2013. Hallituksen jäsen. Tiliextra Oy. Haastattelu. Helsinki.

Jokinen, J. 2013. Tilinpäätösohjeistus yhdistykselle, Metropolia Motorsport Ry. Amk-opinnäytetyö. Metropolia Ammattikorkeakoulu. Vantaa. Luettavissa:
<http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2013052911580>

Kallionpää, O. 2013. Opas rekisteröidyn yhdistyksen kirjanpitoon ja tilinpäätökseen. Amk-opinnäytetyö. Satakunnan ammattikorkeakoulu. Pori. Luettavissa:
<http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-201303073049>

KHT-Yhdistys 2003. Yhdistyksen ja säätiön tilinpäätös. uudistettu 6. painos. KHT-Media Oy. Helsinki.

KHT-Yhdistys 2010. Yhdistyksen ja säätiön tilinpäätösmalli. 9. painos. KHT-Media Oy. Helsinki.

Kirjanpitolaki 30.12.1997/1336.

Kirjanpitolautakunta 1328/1995. Säätiön kirjanpitokäytäntö (lyhennelmä). Luettavissa:
<http://ktm.elinar.fi/ktm/fin/kirjanpi.nsf/717602942eb71ebdc22570210049e02b/df89d32a7070e2cfc22567910043a111?OpenDocument>

Kirjanpitolautakunta 1334/1995. Ns. omakatteisten rahastojen merkitseminen aatteellisen yhteisön ja säätiön tuloslaskelmaan ja taseeseen. Luettavissa: <http://ktm.elinar.fi/ktm/fin/kirjanpi.nsf/717602942eb71ebdc22570210049e02b/45d4e84b5ef1e24cc22567910044c3de?OpenDocument>

Kirjanpitolautakunta 2006a. Yleisohje toimintakertomuksen laatimisesta 12.9.2006

Kirjanpitolautakunta 2006b. Yleisohje tuloslaskelman ja taseen esittämisestä 21.11.2006

Kirjanpitolautakunta 1884/2012. Sidottujen rahastojen käsittelystä säätiön tilinpäätöksessä ja konsernitilinpäätöksessä. Luettavissa:

<http://ktm.elinar.fi/ktm/fin/kirjanpi.nsf/71760>

2942eb71ebdc22570210049e02b/15eccced559f6a3dc22579c9004ce00b?OpenDocument

Kirjanpitoasetus 30.12.1997/1339.

Leppiniemi, J. 2011. Tilinpäätäjän käsikirja. WSOYpro. Helsinki.

Leppiniemi, J. 2012. Oikea ja riittävä kuva – mihin se velvoittaa?. Tilisanomat. 6. s.24-25)

Lydman, K., Alakare, M., Björklund, A., Kemppinen, S., Laaksonen, L. & Leppä, M. 2005. Yhdistys ja säätiö – oikeudelliset kysymykset, tilinpäätös, verotus ja hallinto. Tietosanoma Oy. Helsinki.

Lydman, K. 2012. Säätiön ja yhdistyksen oma pääoma. Tilisanomat. 4, s.54-57.

Mustonen, T. 2013. Yhdistyksen talouden seurannan kehittäminen: Case: Lahden Uimaseura Ry. Lahden ammattikorkeakoulu. Lahti. Luettavissa:
<http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-201305025809>

Mäkinen, M. 2009. Tilinpäätösmalli. Esimerkki: pienen osakeyhtiön tilinpäätös. Luettavissa: <http://www.tiliextra.fi/asiakkaille/pdf/tilinpaatos-oy.pdf>. Luettu: 29.7.2013

Perälä, J. & Perälä, S. 2006. Yhdistyksen ja säätiön talous, kirjanpito ja verotus. WSOYpro. Helsinki.

Talari, P. 2010. Yhdistykset, säätiöt ja verotus. Edita Publishing Oy. Helsinki.

Vierros, H., Pöyhönen, K. & Kallio, K. 2010. Yhdistykset ja säätiöt – kirjanpidon, tilinpäätöksen ja verotuksen erityiskysymyksiä. KHT-Media Oy. Helsinki.

Yhdistyslaki 26.5.1989/503

Liitteet

Liite 1. Yhdistyksen tuloslaskelmakaava (Kirjanpitoasetus 1 luku 3 §).

Varsinainen toiminta

1. Tuotot
2. Kulut
 - a) Henkilöstökulut
 - b) Poistot
 - c) Muut kulut
3. Tuotto-/Kulujäämä

Varainhankinta

4. Tuotot
5. Kulut
6. Tuotto-/Kulujäämä

Sijoitus- ja rahoitustoiminta

7. Tuotot
8. Kulut
9. Tuotto-/Kulujäämä

Satunnaiset erät

10. Satunnaiset tuotot
11. Satunnaiset kulut
12. Yleisavustukset
13. Tilikauden tulos
14. Tilinpäätössirrot
 - a) Poistoeron muutos
 - b) Vapaaehtoisten varausten muutos

15. Tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Liite 2. Taseen kaava. (Kirjanpitoasetus 1 luku 6 §).

V a s t a a v a a

A PYSYVÄT VASTAAVAT

I Aineettomat hyödykkeet

1. Kehittämismenot
2. Aineettomat oikeudet
3. Liikearvo
4. Muut pitkävaikutteiset menot
5. Ennakkomaksut

II Aineelliset hyödykkeet

1. Maa- ja vesialueet
2. Rakennukset ja rakennelmat
3. Koneet ja kalusto
4. Muut aineelliset hyödykkeet
5. Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat

III Sijoitukset

1. Osuudet saman konsernin yrityksissä
2. Saamiset saman konsernin yrityksiltä
3. Osuudet omistusyhteisyryksissä
4. Saamiset omistusyhteisyryksiltä
5. Muut osakkeet ja osuudet
6. Muut saamiset

B VAIHTUVAT VASTAAVAT

I Vaihto-omaisuus

1. Aineet ja tarvikkeet
2. Keskeneräiset tuotteet
3. Valmiit tuotteet/tavarat
4. Muu vaihto-omaisuus
5. Ennakkomaksut

II Saamiset

1. Myyntisaamiset
2. Saamiset saman konsernin yrityksiltä
3. Saamiset omistusyhteisyryksiltä
4. Lainasaamiset
5. Muut saamiset
6. Maksamattomat osakkeet/osuudet
7. Siirtosaamiset

III Rahoitusarvopaperit

1. Osuudet saman konsernin yrityksissä

2. Muut osakkeet ja osuudet
 3. Muut arvopaperit
- IV Rahat ja pankkisaamiset

V a s t a t t a v a a

A OMA PÄÄOMA

- I Osake-, osuus- tai muu vastaava pääoma
- II Ylikurssirahasto
- III Arvonkorotusrahasto
- IV Käyvän arvon rahasto
- V Muut rahastot
 1. Vararahasto
 2. Yhtiöjärjestyksen tai sääntöjen mukaiset rahastot
 3. Muut rahastot
- V Edellisten tilikausien voitto (tappio)
- VI Tilikauden voitto (tappio)

B TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ

1. Poistoero
2. Vapaaehtoiset varaukset

C PAKOLLISET VARAUKSET

1. Eläkevaraukset
2. Verovaraukset
3. Muut pakolliset varaukset

D VIERAS PÄÄOMA

1. Joukkovelkakirjalainat
2. Vaihtovelkakirjalainat
3. Lainat rahoituslaitoksilta
4. Eläkelainat
5. Saadut ennakot
6. Ostovelat
7. Rahoitusvekselit
8. Velat saman konsernin yrityksille
9. Velat omistusyhteisyrietyksille
10. Muut velat
11. Siirtovelat

Tilinpäätösmalli yhdistykselle

Tässä tilinpäätösmallissa:

- on esimerkkinä pieni yhdistys, johon sovelletaan pienen kirjanpitovelvollisen vaatimuksia, koska se alittaa seuraavat rajat tällä ja välittömästi edeltäneellä tilikaudella
 - 1) liikevaihto tai sitä vastaava tuotto 7 300 000 euroa,
 - 2) taseen loppusumma 3 650 000 euroa
 - 3) palveluksessa keskimäärin 50 henkilöä (KPL 3:9.2 §)
- yhdistys ei ole osa konsernia
- on pyritty ottamaan huomioon yleisimmät yhdistyksiä koskevat kirjanpidolliset tapaukset
- ohjeita ja huomioita kerrotaan kehystetyissä sinisissä laatikoissa
- on esitetty tilinpäätös, tase-erittelyt sekä tasekirjan muotovaatimukset
- on huomioitu Kirjanpitolaki (1336/1997)
- on huomioitu Kirjanpitoasetus (1339/1997)
- on huomioitu Yhdistyslain asettamat vaatimukset yhdistystilinpäätöksestä (503/1989)
- on huomioitu KILA:n yleisohje toimintakertomuksen laatimisesta (12.9.2006)
- on huomioitu KILA:n yleisohje tuloslaskelman ja taseen esittämisestä (21.11.2006)

Tilinpäätösmallin on laatinut Tiina Seppä, Tiliextra Oy.

Katso käyttöehdot osoitteesta www.tiliextra.fi/kayttoehdot

Malliyhdistys Ry

Tasekirja

1.1.2013 - 31.12.2013

Tämä tasekirja on **säilytettävä** **31.12.2023** asti.

Osoite Kotikatu 1 A
00120 Mallikaupunki

Y-tunnus 0123456-7
Kotipaikka Mallikaupunki

Malliyhdistys Ry

Tilinpäätös tilikaudelta 1.1.2013 - 31.12.2013

Sisällys	Sivu
▶ Sisällysluettelo	1
▶ Toimintakertomus	2
▶ Taseet 31.12.2013 ja 31.12.2012	4
▶ Tuloslaskelmat 1.1.- 31.12.2013 ja 1.1.- 31.12.2012	6
▶ Liitetiedot	6-9
▶ Kirjanpitokirjojen luettelo	10
▶ Tositteiden lajit	10
▶ Tositteiden säilytystapa	10
▶ Tilinpäätöksen allekirjoitukset	10
▶ Tilinpäätösmerkintä	10

Tasekirja on säilytettävä vähintään 10 vuotta tilikauden päättymisestä eli 31.12.2023 asti (KPL 2:10.1 §).

Tilikauden tositateaineisto on säilytettävä vähintään 6 vuotta sen vuoden lopusta jona tilikausi on päätynyt eli 31.12.2019 asti (KPL 2.10.2 §).

Sisällysluettelo ei ole pakollinen, mutta yleinen ja se selkeyttää tasekirjaa.
Tasekirjan sivut tai aukeamat on kuitenkin numeroitava (KPL 3:8 §).

Osakeyhtiön kirjeissä ja lomakkeissa on esitettävä yhtiön rekisteriin merkitty osoite, kotipaikka ja Y-tunnus. Nämä on siten suositeltavaa sisällyttää myös yhdistyksen viralliseen tasekirjaan.

Tieto vähimmäissäilytysajasta päivämäärineen on suositeltavaa olla tasekirjan kanssa.

Osoite Kotikatu 1 A
00120 Mallikaupunki

Y-tunnus 0123456-7
Kotipaikka Mallikaupunki

Malliyhdistys Ry

Toimintakertomus 31.12.2013

Ensisijaisesti tulisi tarkistaa, velvoittavatko yhdistyksen säännöt laatimaan toimintakertomuksen. Jos näin ei ole, pienempien yhdistysten olisi suotavaa seurata KILAn yleisohjetta toimintakertomuksesta (12.9.2006). Koska yhdistys on pieni kirjanpitovelvollinen KPL 3:9.2 §:n puitteissa, voi se jättää toimintakertomuksen kokonaan laatimatta.

Yhdistys voi laatia toimintakertomuksen sijaan *vuosikertomuksen*. Tällöin kertomusta eivät koske kaikki toimintakertomukselle asetetut vaatimukset, joiden esittäminen yhdistyksestä ei aina ole tarkoituksenmukaista.

Mikäli yhdistys on esimerkiksi sääntöjensä puitteissa velvollinen laatimaan toimintakertomuksen, laatimisessa noudatetaan KPL 3:1 §:ää. Seuraava on malli siitä, millainen yhdistyksen toimintakertomuksen tulisi olla.

Olennaiset tapahtumat tilikaudella (KPL 3:1.6 §)

Olennaisiin tapahtumiin kirjataan yhdistyksen kannalta merkittävimmät tapahtumat. Siinä kuvataan esimerkiksi mistä yhdistyksen varat ovat tulleet ja mihin ne ovat menneet tilikauden aikana.

Esim: Malliyhdistys Ry:n tilikausi jäi vuonna 2013 ylijäämäiseksi usean vuoden alijäämäisten tilikausien jälkeen johtuen 50 000 euron testamenttilahjoituksesta.

Vakaimmat tuotot yhdistys saa vuosittaisesta kurssitoiminnastaan, joita on pyritty markkinoimaan entistä enemmän seuraavaa vuotta varten. Kurssit toteutetaan täysin vapaaehtoisvoimin ja ne ovat osoittautuneet suosituiksi jäsenistön keskuudessa.

Vuosittain odotetuin tapahtuma oli kesäkuussa viiden päivän mittainen jo perinteeksi muodostunut leiri. Leirille osallistui tänä vuonna 30 nuorta, ja lisäksi kuusi vapaaehtoista yhdistyksen aikuista.

Hallitus valittiin 24.4. sääntömääräisessä vuosikokouksessa ja siihen ovat toimintavuonna kuuluneet puheenjohtaja Jaakko Järjestelmällinen ja jäsenet Viivi Vaikea, Sanna Sanallinen, Henri Havainnollinen ja Augustu Aamunen. Hallitus kokoontui toimintavuoden aikana viisi kertaa. Yhdistyksen toiminnanjohtajana toimii jo kolmatta vuotta Melinda Miellyttävä.

Olennaiset tapahtumat tilikauden jälkeen (KPL 3:1.6 §)

Esim: Helmikuussa kuollut, Malliyhdistys Ry:n pitkäaikainen jäsen, Irmeli Autuas lahjoitti helmikuussa 2013 mittavan osan omaisuuttaan ja se haluttiin suunnata erityisesti leiritoiminnan hyväksi. Seuraavien toimintavuosien aikana aiotaan keskittyä erityisesti leiritoiminnan parantamiseen ja laajentamiseen.

Maaliskuussa sattunut tulipalo Toimistorakennus-talossa on aiheuttanut vahinkoja yhdistyksen vuokraamassa tilassa. Vahinkojen korjaus kestää kesäkuulle.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä (KPL 3:1.6 §)

Tulevan kehityksen kuvaus on tärkeä, mutta vapamuotoinen kuvaus siitä, millaiseksi yhdistys arvioi oman tulevaisuutensa. Myös epävarmuustekijät on tärkeää esittää.

Esim: Yhdistyksen toiminnan pääpaino on aiemmin ollut kurssitoiminnassa, mutta tulevaisuudessa tullaan keskittymään enenevässä määrin leiritoimintaan ja sen kehittämiseen kokovuotiseksi toiminnaksi. Päättynyt toimintavuosi alusti muutosta luomalla hyvät edellytykset toiminnan kehittämiseen.

Selvitys tutkimus- ja kehitystoiminnan laajuudesta (KPL 3:1.6 §)

Koska yhdistyksellä on harvoin tutkimus- tai kehitystoimintaa, voidaan toimintakertomuksessa esittää esimerkiksi seuraavanlainen lauseke.

Esim: Yhdistyksellä ei ole ollut tutkimus- tai kehitystoimintaa tilikaudella.

Mikäli toimintakertomus laaditaan, pieni kirjanpitovelvollinen saa jättää seuraavat kohdat laatimatta. Jos kuitenkin osa niistä esitetään, on kaikki esitettävä.

Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä (KPL 3:1.5 §)

Esim: Yhdistys saa ison osan tuloistaan testamenttilahjoituksina. Ratkaisevaa toiminnan jatkuvalla kehitymiselle on jäsenten rahoitus sekä lahjoitukset. Epävarmuutta tulevaisuuteen tuo uusien kannattajajäsenten hankinnan hankaluus.

Arvio taloudellisesta asemasta ja tuloksesta (KPL 3:1.5 §)

Esim: Yhdistykselle on myönnetty tilikauden aikana Mallikaupungin toiminta-avustus 5000 euroa sekä Avustus Ry:n 2500 euron yleisavustus. Yhdistys saavutti taloudelliset tavoitteensa kaikilla osa-alueilla tilikauden aikana.

Tunnusluvut liiketoiminnasta sekä taloudellisesta asemasta ja tuloksesta (KPL 3:1.5 §)

Esim: Tilikauden päättyessä Malliyhdistys Ry:llä oli jäseniä 735 ja kannatusjäseniä oli 242. Alaikäisiä täysjäsenistä oli 345. Jäsenmaksu oli vuonna 2012 40 euroa /aikuinen ja 20 euroa /lapsi. Kannatusjäsenmaksu pysyi 80 eurossa.

Henkilöstö (KPL 3:1.5 § 3 virke)

Toimintakertomuksessa tulee esittää pakollisina tietoina henkilöstön keskimääräinen lukumäärä ja palkkojen kokonaissumma tilikauden aikana.

Esim: Yhdistyksen palveluksessa oli päättyneellä tilikaudella yksi kokopäiväinen työntekijä, toiminnanjohtaja sekä osan vuotta osa-aikainen työntekijä vastaamassa pääasiassa leiritoiminnan käytännönjärjestelyistä. Palkkoja maksettiin tilikaudella yhteensä 50 000 euroa. Yhdistykselle tekee vapaaehtoistyötä iso osa jäsenistä. Tulevaisuudessa palkkausta harkitaan tilanteen mukaan.

Ympäristötekijät (KPL 3:1.5 §)

Esim: Yhdistys ottaa toimintatavoissaan huomioon kestävän kehityksen ajatuksen ja pyrkii aktiivisesti vähentämään jätteen määrää esimerkiksi kesäleireillään.

Malliyhdistys Ry

Taseet	31.12.2013	31.12.2012
VASTAAVAA	€	€
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Muut pitkävaikutteiset menot	6 800,00	0,00
	<u>6 800,00</u>	<u>0,00</u>
Aineelliset hyödykkeet		
Rakennukset ja rakennelmat	79 709,18	83 030,40
Koneet ja kalusto	18 000,00	22 500,00
	<u>97 709,18</u>	<u>105 530,40</u>
Sijoitukset		
Muut osakkeet ja osuudet	15 400,00	15 400,00
Muut saamiset	0,00	0,00
	<u>15 400,00</u>	<u>15 400,00</u>
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	119 909,18	120 930,40
Omakatteisten rahastojen varat		
Muut osakkeet ja osuudet	35 000,00	5 000,00
Rahat ja pankkisaamiset	37 360,00	30 000,00
	<u>72 360,00</u>	<u>35 000,00</u>
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Valmiit tuotteet / tavarat	11 520,00	18 000,00
	<u>11 520,00</u>	<u>18 000,00</u>
Pitkäaikaiset saamiset		
Muut saamiset	2 250,00	2 250,00
	<u>2 250,00</u>	<u>2 250,00</u>
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	100,00	300,00
Muut saamiset	2 600,00	2 100,00
Siirtosaamiset	1 100,00	500,00
	<u>3 800,00</u>	<u>2 900,00</u>
Rahat ja pankkisaamiset	26 262,00	14 698,00
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	43 832,00	37 848,00
VASTAAVAA YHTEENSÄ	236 101,18	193 778,40

Jos yksittäisen nimikkeen kohdalle ei tule lukua tilikaudelta tai edeltävältä tilikaudelta, se on jätettävä pois taseesta tai tuloslaskelmasta eli ns. "nollarivejä" ei selkeyden vuoksi tule esittää (KPA 1:11.3 §).

Kustakin taseen ja tuloslaskelman erästä esitetään vastaava tieto viimeistä edelliseltä tilikaudelta (KPL 3.2 §). Tämä vertailutieto esitetään yleisen tavan mukaisesti oikeanpuoleisessa sarakkeessa.

Omakatteisten rahastojen varat tulee pitää erillään yhdistyksen muusta omaisuudesta. Varat esitetään omassa pääryhmässään Pysyvien ja Vaihtuvien vastaavien välissä (KILA 1334/1995, KPA 1:5 §).

Varoja ei tarvitse eritellä tässä kohdin rahastoittain, mutta ne tulee eritellä liitetiedoissa ja tase-erittelyissä.

	31.12.2013	31.12.2012
	€	€
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Sidotut rahastot		
K. Asvin rahasto	15 360,00	15 000,00
Juhlarahasto	20 000,00	20 000,00
A. Utun rahasto	37 000,00	0,00
K. Irjan rahasto	19 450,00	15 000,00
L. Umin rahasto	4 700,00	5 000,00
Vapaat rahastot		
L. Asin nimikkorahasto	50 000,00	50 000,00
Korjausrahasto	10 000,00	10 000,00
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	-6 271,60	-5 610,00
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	32 586,78	-661,60
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	<u>182 825,18</u>	<u>108 728,40</u>
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen vieras pääoma		
Lainat rahoituslaitoksilta	15 000,00	20 000,00
	<u>15 000,00</u>	<u>20 000,00</u>
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Lainat rahoituslaitoksilta	5 000,00	5 000,00
Saadut ennakot	12 462,00	20 050,00
Ostovelat	14 211,00	23 977,00
Muut velat	991,00	7 221,00
Siirtovelat	5 612,00	8 802,00
	<u>38 276,00</u>	<u>65 050,00</u>
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	53 276,00	85 050,00
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	<u>236 101,18</u>	<u>193 778,40</u>

Tuloslaskelma esitetään kirjanpitolain mukaan tilinpäätöksessä taseen jälkeen (KPL 3.1 §).

Yhdistyksellä on monia vaihtoehtoisia tapoja tuloksen esittämiseen. Seuraavalla sivulla esitetty tapa on KPA 1:3 §:n supeasta esitystavasta johdettu hieman informatiivisempi tuloslaskelman kaava.

Tuotto- ja kuluryhmiä on avattu toimintakohtaisesti, jotta yhdistyksen toiminnasta saadaan laajempi kuva.

Tuloslaskelmat

1.1. - 31.12.2013

1.1. - 31.12.2012

Varsinainen toiminta

Varsinaisen toiminnan tuotot		
Yleistoiminnan tuotot	35 420,00	20 965,00
Kurssitoiminnan tuotot	23 450,00	19 002,00
Leiritoiminnan tuotot	38 798,00	31 562,00
Varsinaisen toiminnan kulut		
Yleistoiminnan kulut	-4 002,00	-5 009,00
Kurssitoiminnan kulut	-3 510,00	-2 003,00
Leiritoiminnan kulut	-34 080,00	-28 400,00
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-50 000,00	-52 000,00
Eläkekulut	-9 250,00	-9 256,00
Muut henkilösivukulut	-3 560,00	-3 702,00
Poistot	-11 021,22	-10 959,60
Muut kulut	-9 000,00	-10 350,00
Varsinainen toiminta yhteensä	<u>-26 755,22</u>	<u>-50 150,60</u>
TUOTTO-/KULUJÄÄMÄ	-26 755,22	-50 150,60

Varainhankinta

Varainhankinnan tuotot		
Jäsenmaksutuotot	41 520,00	29 650,00
Kirjamyynti	9 000,00	750,00
Myyjäiset	935,00	1 024,00
Testamenttilahjoitukset	56 000,00	0,00
Varainhankinnan kulut		
Kirjakulut	-5 000,00	-7 000,00
Varaston muutos	-6 480,00	18 000,00
Varainhankinta yhteensä	<u>95 975,00</u>	<u>42 424,00</u>
TUOTTO-/KULUJÄÄMÄ	69 219,78	-7 726,60

Sijoitus- ja rahoitustoiminta

Sijoitus- ja rahoitustoiminnan tuotot		
Tuotot osakkeista ja osuuksista	5 907,00	4 050,00
Korkotuotot	1 520,00	900,00
Muut rahoitustuotot	500,00	50,00
Sijoitus- ja rahoitustoiminnan kulut		
Korkokulut	-400,00	-390,00
Rahoituskulut	-110,00	-85,00
Muut sijoitus- ja rahoituskulut	-40,00	0,00
Sijoitus- ja rahoitustoiminta yhteensä	<u>7 377,00</u>	<u>4 525,00</u>
TUOTTO-/KULUJÄÄMÄ	76 596,78	-3 201,60

Satunnaiset erät

Satunnaiset tuotot	0,00	0,00
Satunnaiset erät yhteensä	<u>0,00</u>	<u>0,00</u>

Yleisavustukset

Avustus 1	5 000,00	3 500,00
Avustus 2	2 500,00	2 000,00
Yleisavustukset yhteensä	<u>7 500,00</u>	<u>5 500,00</u>

Rahastosiirrot

Siirto omakatteisiin rahastoihin	-47 360,00	-3 460,00
Siirto muihin sidottuihin rahastoihin	-4 150,00	500,00

TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	<u>32 586,78</u>	<u>-661,60</u>
---------------------------------------	-------------------------	-----------------------

Malliyhdistys Ry

Liitetiedot 31.12.2013

Liitetiedoissa annetaan tuloslaskelman ja taseen sisältämiä tietoja täsmentäviä ja täydentäviä tietoja. Yhdistys saa laatia lyhennetyt liitetiedot (KPA 2:11 §).

Tavoitteena on aina, että tilinpäätös kokonaisuutena antaa oikean ja riittävän kuvan yhdistyksen taloudellisesta asemasta ja tilikauden tuloksen muodostumisesta. Täten olisi suotavaa esittää liitetiedoissa myös ne liitetiedot, jotka kuvaavat yhdistyksen toimintaa parhaiten. Tämän vuoksi edempänä on esitetty liitetiedoista pakollisten lisäksi myös esimerkkilyhdistykseen soveltuvia vapaaehtoisia.

Yhdistyksen tilinpäätöstä laadittaessa on siis syytä käydä pintapuolin läpi KPA 2:2-10 §. Listaus löytyy myös Osakeyhtiön tilinpäätösmallista osoitteesta www.tilixtra.fi/asiakkaille/ohjeitajamalleja.html

Liitetiedot on selkeyden vuoksi suositeltavaa esittää samassa järjestyksessä kuin kirjanpitoasetuksessa.

Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot (KPA 2:2 §)

Esim Arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet- ja menetelmät

Pysyviin vastaaviin on tilikaudella kirjattu vuokralla olevan toimistotilan peruskorjauksesta aiheutuneet menot. Pysyvät vastaavat on arvostettu hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla.

Käyttöomaisuuden hankintameno poistetaan ennalta laaditun suunnitelman mukaisesti 25 % menojäännöspoistolla. Muut pitkävaikutteiset menot poistetaan viiden vuoden tasapoistolla.

Sijoitukset arvostetaan nimellisarvoonsa, kuitenkin enintään tätä alempaan käypään arvoon.

Avustukset ja rahastot

Tilikaudella myönnetty avustukset on tuloutettu kokonaisuudessaan tilikaudella. Kaikki saadut avustukset ovat olleet yleisavustuksia ja ne on kirjattu tuloslaskelman erään "Yleisavustukset".

Saaduista lahjoituksista ja testamenttilahjoituksista on muodostettu rahastot lahjakirjojen ja testamenttien edellyttämällä tavalla.

peruste, jonka mukaista kurssia on käytetty muutettaessa ulkomaanrahan määräiset saamiset sekä velat ja muut sitoumukset Suomen rahaksi, jollei ole käytetty tilinpäätöspäivän kurssia

Esim Yhdistyksen USD-pankkitilin kurssia muuttaessa on käytetty tilinpäätöspäivän kurssia.

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot (KPA 2:3 §)

Esim Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet

Hyödyke	arvioitu pitoaika	poistoprosentti ja -menetelmä
Muut pitkävaikutteiset menot	5 v	viiden vuoden tasapoisto
Rakennukset ja rakennelmat		4 % menojäännöspoisto
Koneet ja kalusto	10 v	25 % menojäännöspoisto

Hyödykkeet, jotka ovat taloudelliselta käyttöajaltaan alle kolme vuotta, sekä enintään 850 euroa (tilikaudella yhteensä 2500 euroa) kirjataan kokonaisuudessaan tilikauden kuluksi.

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot (KPA 2:5 §)

tase-eräkohtainen erittely oman pääoman erien lisäyksistä ja vähennyksistä sekä siirroista näiden erien välillä tilikauden aikana

Esim Oman pääoman muutokset

	2013	2012
Sidotut rahastot	96 510,00	55 000,00
Vapaat rahastot	60 000,00	60 000,00
Edellisten tilikausien alijäämä	-6 271,60	-5 610,00
Tilikauden yli-/alijäämä	32 586,78	-661,60
Oma pääoma 31.12.2013	182 825,18	108 728,40

Omakatteisten ja muiden sidottujen rahastojen varoista ja pääomista on hyvän tavan mukaista esittää liitetieto, jossa selvitetään rahaston varojen jakautumista. Lisäksi tässä esimerkkiliitetiedossa esitetään rahaston käyttötarkoitusta koskevat tiedot, jotka on hyvä esittää.

Esim YHDISTYKSEN OMAKATTEISET RAHASTOT

K. Asvin rahasto (rahasto 1)

K. Asvi on testamenttilahjoituksessaan tarkasti määritellyt varat käytettäväksi kurssitoimintaan ja varat on pidettävä erillään yhdistyksen muista varoista. Rahastolle on hyvitetty vuotuinen 2 % tuotto.

Juhlarahasto (rahasto 2)

Juhlarahaston varat on muodotettu lahjoituksesta ja ne on lahjakirjassa määritelty erilläänpidettäväksi yhdistyksen muista varoista. Varat on käytettävä erikseen säännöissä määriteltyyn tarkoitukseen.

A. Utun rahasto (rahasto 3)

A. Utun rahasto muodostettiin tilikaudella mittavasta testamenttilahjoituksesta, jonka varat on määrätty käytettäväksi vähävaraisten leirimaksuihin. Varat on pidettävä erillään yhdistyksen muista varoista. Yhdistys on lainannut rahastolta tilikaudella 10 000 euroa käytettäväksi kesäleirirakennuksen kunnostustöihin. Lainasta maksetaan 10 % vuotuinen korko.

YHDISTYKSEN MUUT SIDOTUT RAHASTOT JA VAPAAT RAHASTOT

K. Irjan rahasto (rahasto 4)

K. Irjan rahasto on muodostettu käytettäväksi erityisesti kirjallisuuden edistämiseen. Rahastolle hyvitetään vuotuinen 2 % tuotto.

L. Umin rahasto (rahasto 5)

L. Umin rahasto on muodostettu käytettäväksi erityisesti leiritoimintaan. Rahastolle hyvitetään vuotuinen 2 % tuotto.

L. Asin nimikkorahasto

Yhdistyksen taseeseen sisältyy L. Asin nimikkorahasto, jolle ei ole asetettu erityistä käyttötarkoitusta.

Korjausrahasto

Korjausrahastoon on hallituksen päätöksellä rahastoitu varoja tulevia peruskorjauksia varten. Varat on siirretty rahastoon taseen sisäisenä siirtona tilikauden ylijäämästä.

Omakatteisten rahastojen tuotot ja pääoman käyttö tilikaudella

	Rahasto 1	Rahasto 2	Rahasto 3	Yhteensä
Pääoma 1.1	15 000,00	20 000,00	0,00	35 000,00
Pääoman lisäys/vähennys				
Saadut lahjoitukset			50 000,00	50 000,00
Myyntivoitot				0,00
Omaisuiden arvonalennukset ja palautukset	70,00			70,00
Saadut korot ja osingot	430,00	20,00	2 000,00	2 450,00
Annetut apurahat ja avustukset	-100,00		-5 000,00	-5 100,00
Hoito- ja hallintokulut	-40,00	-20,00		-60,00
Pääoman lisäys/vähennys yhteensä	360,00	0,00	47 000,00	47 360,00
Pääoma 31.12	15 360,00	20 000,00	47 000,00	82 360,00

Omakatteisten rahastojen varat	Rahasto 1	Rahasto 2	Rahasto 3	Yhteensä
Rakennukset ja rakennelmat				0,00
Osakkeet ja osuudet	5 000,00	0,00	30 000,00	35 000,00
Saamiset yhteensä				0,00
Saamiset yhdistykseltä (eliminoitu taseessa)			10 000,00 ¹	10 000,00
Pankkitalletukset	10 360,00	20 000,00	7 000,00	37 360,00
Yhteensä	15 360,00	20 000,00	47 000,00	82 360,00

¹ Yhdistyksen ja omakatteisen rahaston väliset saamiset on eliminoitu tuloslaskelmassa ja taseessa, ja niitä seurataan erillisenä kustannuspaikkaseurantana. Liitetietona esitetään tämä liitetieto selventämään tapahtumaa.

Sidottujen rahastojen tuotot ja pääoman käyttö tilikaudella	Rahasto 4	Rahasto 5	Yhteensä
Pääoma 1.1	5 000,00	15 000,00	20 000,00
Pääoman lisäys/vähennys			
Saadut lahjoitukset			0,00
Myyntivoitot			0,00
Omaisuuksien arvonalennukset ja palautukset			0,00
Saadut korot ja osingot	100,00	4 800,00	4 900,00
Annetut apurahat ja avustukset	-400,00	-350,00	-750,00
Hoito- ja hallintokulut			0,00
Pääoman lisäys/vähennys yhteensä	-300,00	4 450,00	4 150,00
Pääoma 31.12	4 700,00	19 450,00	24 150,00
Sidottujen rahastojen varat	Rahasto 4	Rahasto 5	Yhteensä
Rakennukset ja rakennelmat			0,00
Osakkeet ja osuudet		10 000,00	10 000,00
Saamiset yhteensä			
Saamiset yhdistykseltä (eliminoitu taseessa)			0,00
Pankkitalletukset	4 700,00	9 450,00	14 150,00
Yhteensä	4 700,00	19 450,00	24 150,00

Vakuudet ja vastuusitoumukset (KPA 2:7 §)

velat, joista kirjanpitovelvollinen on pantannut, kiinnittänyt tai muulla tavalla antanut vakuudeksi omaisuuttaan, eriteltyinä vakuuslajeittain kultakin KPA 1:6 §:n mukaan taseen vastattavissa esitettävän vieraan pääoman erältä sekä vakuuksien yhteenlaskettu arvo mainitun kohdan mukaisesti eriteltynä

Esim: Vakuudet omista veloista			
Velkaera	Velkasaldo, €	Vakuuslaji	Vakuus, €
osamaksuvelat	20 000,00	osamaksulla hankittu kalusto, jonka kirjanpitoarvo on	16 875,00

Annetut vakuudet luetteloidaan tarkemmin ns. liitetietojen erittelynä (KPA 5:2 §).

vakuudet, jotka kirjanpitovelvollinen on muuten kuin 1 kohdassa tarkoitetulla tavalla antanut puolestaan

Esim: Yhdistys on antanut 2 250 euroa vuokravakuudeksi Kiinteistö Oy Toimistotalolle yhdistyksen toimistosta sekä samassa rakennuksessa vuokralla olevista harrastetiloista.

muut annetut vastuusitoumukset

Esim: Yhdistykselle muodostuu tilinpäätöksen jälkeiseltä ajalta vuokravastuusitoumuksia 18 000 euroa, johtuen kahden vuoden määräaikaisesta vuokrasopimuksesta.

Liitetiedot henkilöstöstä ja toimielinten jäsenistä (KPA 2:8 §)

Henkilöstön keskimääräinen luku tilikauden aikana ryhmittäin eriteltynä

Esim: Henkilöstön keskimääräinen luku	31.12.2013	31.12.2012	
Tilikaudella yhtiön palveluksessa oli:	2	2	henkilöä

Jaottelun ryhmittäin voi itse valita sopivimmaksi mikäli tarpeen. Edellisen tilikauden tieto ei ole pakollinen.

Tilikauden palkat, palkkiot, eläkekulut ja muut henkilösivukulut, jollei niitä ole eritelty tuloslaskelmassa

Esim: Henkilöstökulut	31.12.2013	31.12.2012
Tilikaudella maksetut palkat	50 000,00	52 000,00
Eläkekulut	9 250,00	9 256,00
Muut henkilösivukulut	3 560,00	3 702,00
Yhteensä	62 810,00	64 958,00

Malliyhdistys Ry

Kirjanpitoakirjojen luettelo:

- › Sidottu tasekirja (tästä)

Ei-julkiset kirjanpitoakirjat:

- › Tase-erittelyt ja liitetietojen erittelyt
- › Tilikartta ja salduettelo
- › Kassakirja
- › Pääkirja ja päiväkirja ATK-tulosteina
- › Tositteet 1 - 1570

Tositteiden lajit:

Osto- ja myyntitositteet, rahaliikennetositteet, oikaisu- ja muistiotositteet kirjausjärjestyksessä paperitositteina yhtenä tositiesarjana.

Tositteiden säilytystapa:

Kirjanpitoakirjat ja tililuettelo säilytetään yhdistyksen toimistolla vähintään 10 vuotta tilikauden päättymisestä eli 31.12.2023 asti (KPL 2:10.1 §).

Tilikauden tositteet, toimintaa koskeva kirjeenvaihto ja muu kirjanpitoaineisto säilytetään arkistoituna yhdistyksen toimistolla arkistokansioissa paperitositteina kirjausjärjestyksessä vähintään kuusi vuotta sen vuoden lopusta, jonka aikana tilikausi on päättynyt eli 31.12.2019 asti (KPL 2:10.2 §).

Tilinpäätöksen allekirjoitukset:

Tilinpäätös ja toimintakertomus on päivättävä ja allekirjoitettava neljän kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä. Tilinpäätöksen allekirjoittaa allekirjoitushetkellä toimivaltainen hallitus. (KPA 3.4 §)

Yleisen tavan mukaan myös toiminnanjohtaja allekirjoittaa tilinpäätöksen.

Mallikaupunki 23.3.2014

Jarkko Järjestelmällinen

Jarkko Järjestelmällinen
hallituksen puheenjohtaja

Melinda Miellyttävä

Melinda Miellyttävä
toiminnanjohtaja

Viivi Vaikea

Viivi Vaikea
hallituksen jäsen
rahastonhoitaja

Sanna Sanallinen

Sanna Sanallinen
hallituksen jäsen

Henri Havainnollinen

Henri Havainnollinen
hallituksen jäsen

August Aamunen

August Aamunen
hallituksen jäsen

Tilinpäätösmerkintä:

Suoritusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Mallikaupungissa

31

.päivänä

maalis

kuuta 2014

Matti Mallikas

Matti Mallikas
HTM-tilintarkastaja

Malliyhdistys Ry

Tilinpäätöserittelyt tilikaudelta 1.1.2013 - 31.12.2013

Sisälllys	Sivu
▶ Sisällysluettelo	1
▶ Tase-erittelyt	2-6
▶ Tase-erittelyiden liitteet	7-8
▶ Liitetietojen erittelyt	9

Tase-erittelyt ja liitetietojen erittelyt on säilytettävä vähintään 10 vuotta tilikauden päättymisestä eli 31.12.2023 asti (KPL 3:13.2 ja 2:10.1 §).

Kirjanpitolaki (3:13 §) edellyttää laatimaan tase-erittelyt ja liitetietojen erittelyt, jotka varmentavat tilinpäätöstä. Erittelyt ovat osa ei-julkisia kirjanpitokirjoja, joten ne eivät ole osa julkaistavaa tilinpäätöstä eikä niitä ilmoiteta rekisteröitäväksi. Usein ne sidotaankin erilliseksi niteeksi.

Tiivistettynä voidaan todeta, että:

- > Tase-erittelyt on laadittava aina
- > Liitetietojen erittelyt riippuen liitetietojen sisällöstä
- > Tuloslaskelmaerittelyt ovat vapaaehtoisia, mutta melko yleisiä

Tase-erittelyt ja liitetietojen erittelyt on päivättävä ja laatijoiden on ne allekirjoitettava (KPA 5:4 §). On myös eduksi, että yhdistyksen vastuuhenkilö, kuten hallituksen puheenjohtaja, tarkastaa erittelyt sekä varmentaa ne allekirjoituksella. Näin on tehty tässä mallissa.

Kuten tasekirjakin, myös tase- ja liitetietojen erittelyt tulee säilyttää 10 vuotta tilikauden päättymisestä (KPL 3:13.2 §). Jäljempänä on esitetty malli tilinpäätöserittelyistä ja lisätietoja/ohjeita niiden laatimisesta.

Tämä erittelykirja on **säilytettävä** 31.12.2023 asti

Osoite Kotikatu 1 A
00120 Mallikaupunki

Y-tunnus 0123456-7
Kotipaikka Mallikaupunki

Tase-erittelyt**31.12.2013**

Tase-erittelyissä on yksityiskohtaisesti ryhmittäin luetteloitava taseeseen merkityt:

- 1) pysyvät vastaavat; (lisäykset ja vähennykset)
- 2) vaihtuvat vastaavat;
- 3) vieras pääoma; sekä
- 4) pakolliset varaukset,

...eli kaikki taseen erät paitsi oma pääoma ja tilinpäätössiirtojen kertymä. On silti yksinkertaisinta eritellä järjestyksessä kaikki taseen tilit. Pysyvistä vastaavista riittää ilmoitettavaksi tilikauden alkusaldo, yksilöidyt lisäykset, vähennykset (myynnit ja romutukset), poistot ja loppusaldo.

VASTAAVAA**Aineettomat oikeudet**

MUUT PITKÄVAIKUTTEISET MENOT

1080 Pitkävaikutteiset menot

Toimiston peruskorjaus, 15.8.2012	Tosite 60	8 500,00	
Tilikauden poisto, 5v tasapoisto		-1 700,00	
			<u>6 800,00</u>

AINEETTOMAT HYÖDYKKEET YHTEENSÄ 6 800,00

Aineelliset hyödykkeet

RAKENNUKSET JA RAKENNELMAT

1121 Rakennukset, 4% menojäännöspoisto

Huvila Niemennokka		83 030,40	
Tilikauden poisto, menojäännöspoisto 4%		-3 321,22	
			<u>79 709,18</u>

RAKENNUKSET JA RAKENNELMAT YHTEENSÄ 79 709,18

KONEET JA KALUSTO

1161 Kalusto ja muu irtain

Tilikauden alkusaldo		0,00	
----------------------	--	------	--

Lisäykset tilikaudella:

Tosite	Pvm	Nimike	
29	12.2.	Toimiston kalustus	1 500,00

Tilikauden poisto, menojäännöspoisto 25 %		-375,00	
			<u>1 125,00</u>
			1 125,00

1201 Koneet ja kalusto

Tilikauden alkusaldo		22 500,00	
Tilikauden poisto, menojäännöspoisto 25 %		-5 625,00	
			<u>16 875,00</u>
			16 875,00

Tilikauden poisto, menojäännöspoisto 25%
KONEET JA KALUSTO YHTEENSÄ 18 000,00

AINEELLISET HYÖDYKKEET YHTEENSÄ 97 709,18

Sijoitukset

MUUT OSAKKEET JA OSUUDET

1435 Pörssiosakkeet

A yhtiö Oyj	200 kpl	1 300,00	
B yhtiö Oyj	20 kpl	178,00	
C yhtiö Oyj	374 kpl	3 740,00	
D yhtiö Abp A	100 kpl	790,00	
D yhtiö Abp B	15 kpl	758,00	
E yhtiö Oyj	300 kpl	6 134,00	
F yhtiö Oyj B	1000 kpl	2 500,00	15 400,00

MUUT OSAKKEET JA OSUUDET YHTEENSÄ 15 400,00

SIJOITUKSET YHTEENSÄ 15 400,00

Omakatteiset rahastot

K. ASVIN RAHASTO

1980 Nordea talletustili 10 360,00 10 360,00

1436 Toiminnanedistämisrahasto/osakkeet

B yhtiö Oyj	50 kpl	445,00	
Yhtiö Oy, lahjoitettu 10.10.1999	nrot 1500-2000	4 555,00	5 000,00

K. ASVIN RAHASTO 15 360,00

JUHLARAHASTO

1970 Ålandbanken tili 99999-9999 20 000,00 20 000,00

JUHLARAHASTO YHTEENSÄ 20 000,00

A. UTUN RAHASTO

1960 OP-pankki tili 55555-4444 7 000,00 7 000,00

1437 Pörssiosakkeet

B yhtiö Oyj	3370 kpl	30 000,00	30 000,00
-------------	----------	-----------	-----------

A. UTUN RAHASTO 37 000,00

OMAKATTEISET RAHASTOT YHTEENSÄ 72 360,00

Vaihto-omaisuus

VALMIIT TUOTTEET / TAVARAT

1560 Valmiit tuotteet / tavarat

Varastoinventaarion mukaan, liite 1 11 520,00

VAIHTO-OMAIUUUS YHTEENSÄ 11 520,00

Myös yhdistyksen on tärkeää tehdä inventaario, mikäli sellaiseen on tarvetta. Useimmiten inventaarioluettelo liitetään tase-erittelyiden perään omaksi liitteekseen. Inventaarion laatija varmentaa sen allekirjoituksellaan.

Pitkäaikaiset saamiset

MUUT SAAMISET

1653 Nordea 10000-00001

Vuokravakuus toimistotilasta Toimistorakennus-talossa 2 250,00

PITKÄAIKAISET SAAMISET YHTEENSÄ 2 250,00**Lyhytaikaiset saamiset**

MYYNTISAAMISET

1710 Myyntisaamiset

	pvm	nro		
Maija Meikäläinen Ay	15.11.2013	1397	100,00	<u>100,00</u>

MUUT SAAMISET

1789 Muut lyhytaikaiset saamiset

Jäsenmaksusaaminen 2013, Maija Meikäläinen	50,00
Jäsenmaksusaaminen 2013, Hilla Hallikainen	80,00
Jäsenmaksusaaminen 2013, Mikko Mallikas	50,00
Jäsenmaksusaaminen 2013, Ilu Eli	160,00
Leirimaksusaaminen kesä 2013, Maija Meikäläinen	540,00
Leirimaksusaaminen kesä 2013, Lauri Lieri	620,00
Leirimaksusaaminen kesä 2013, Liisa Lasku	650,00
Kurssimaksusaamiset, Mikko Mallikas	150,00
Kurssimaksusaamiset, Liisa Lasku	150,00
Kurssimaksusaamiset, Milla Mallikas	150,00
	<u>2 600,00</u>

SIIRTOSAAMISET

1810 Siirtosaamiset

Jäsenmaksujaksotus Kannatusyhdistys Ry 1-6 /2014	600,00
Tapaturmavakuutusmaksun 2014 ennakko	450,00
Korkosaamiset	50,00
	<u>1 100,00</u>

LYHYTAIKAISET SAAMISET YHTEENSÄ 3 800,00**Rahat ja pankkisaamiset**

RAHAT

1900 KassaMyyjäiskassa, toimistolla 302,00
RAHAT YHTEENSÄ 302,00

PANKKISAAMISET

1910 Nordea 20000-20000 14 150,00**1920 Aktia 30000-30000** 11 580,00**1940 Nordea valuuttatili USD 40000-40000** 230,00

PANKKISAAMISET YHTEENSÄ 25 960,00

RAHAT JA PANKKISAAMISET YHTEENSÄ 26 262,00**VASTAAVAA YHTEENSÄ**

236 101,18

VASTATTAVAA**Oma pääoma****2000 Peruspääoma**

SIDOTUT RAHASTOT

K. Asvin rahasto	15 360,00	
Juhlarahasto	20 000,00	
A. Utun rahasto	37 000,00	
K. Irjan rahasto	19 450,00	
L. Umin rahasto	4 700,00	
SIDOTUT RAHASTOT YHTEENSÄ		<u>96 510,00</u>

VAPAAT RAHASTOT

L. Asin nimikkorahasto	50 000,00	
Korjausrahasto	10 000,00	
VAPAAT RAHASTOT YHTEENSÄ		<u>60 000,00</u>

2200 Edellisten tilikausien alijäämä -6 271,60

2310 Tilikauden ylijäämä 32 586,78

OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ 182 825,18

Pitkäaikainen vieras pääoma

LAINAT RAHOITUSLAITOKSILTA

2524 Osamaksuvelat

Kuntosalilaitteiston osamaksusopimus	20 000,00	
seuraavan tilikauden lyhennykset	-5 000,00	
		<u>15 000,00</u>

LAINAT RAHOITUSLAITOKSILTA YHTEENSÄ 15 000,00

PITKÄAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ 15 000,00

Lyhytaikainen vieras pääoma

LAINAT RAHOITUSLAITOKSILTA

2724 Lyhytaikaiset osamaksuvelat

Osamaksuvelkojen lyhennykset		5 000,00
LAINAT RAHOITUSLAITOKSILTA YHTEENSÄ		<u>5 000,00</u>

SAADUT ENNAKOT

2740 Saadut ennakot

Jäsenmaksuennakot 2014, liite1	3 460,00	
Kurssimaksuennakot 1-5 /2014	460,00	
Kurssimaksuennakot 6-12/2014	80,00	
Leirimaksuennakot 2014, liite 2	8 462,00	
SAADUT ENNAKOT YHTEENSÄ		<u>12 462,00</u>

12 462,00

OSTOVELAT

2760 Ostovelat	pvm	tosite	
Kaluste Ky	15.8.2013	1047	5 000,00
Posti	5.10.2013	1247	149,00
Maisan Oy	13.11.2013	1390	305,00
Villen Valinta	13.12.2013	1490	730,00
Sali Silonen	13.12.2013	1492	4 700,00
Mallikaupungin Energia Oy	15.12.2013	1501	355,00
Maurin Muonitus Ay	28.12.2013	1519	2 822,00
DNA	28.12.2013	1520	150,00
OSTOVELAT YHTEENSÄ			<u>14 211,00</u>

MUUT LYHYTAIKAISET VELAT

2800 Ennakonpidätysvelka			460,00
Palkat 12/13			
2810 Sotu-velka			48,76
Palkat 12/13			
2830 Muut lyhytaikaiset velat			482,24
Melinda Miellyttävä, kursseille ostetut tarvikkeet			
MUUT LYHYTAIKAISET VELAT YHTEENSÄ			<u>991,00</u>

SIIRTOVELAT

2902 Palkkavelat			3 000,00
Joulukuun maksamattomat palkat			
2910 Eläkevakuutusmaksuvelat			417,45
TyEL-jaksotus 2013			
2914 Työttömyysvakuutusmaksuvelka			32,20
Työttömyysvakuutus, jaksotus 2013			
2916 Ryhmähenkivakuutusvelka			146,00
Ryhmähenkivakuutus, jaksotus 2013			
2930 Muut vakuutusmaksuvelat			149,00
Varmavakuutusyhtiö Oy			
2940 Muut siirtovelat			1 040,00
Lehtimainokset syys-joulukuulle			
Internetmainokset joulukuulle			827,35
SIIRTOVELAT YHTEENSÄ			<u>5 612,00</u>

LYHYTAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ 38 276,00

VASTATTAVAA YHTEENSÄ 236 101,18

Tase-erittelyiden laatijan on varmennettava erittelyt päiväyksellä ja allekirjoituksella (KPA 5:4 §).
Samalla on eduksi, jos myös toiminnanjohtaja tarkastaa ja allekirjoituksellaan hyväksyy erittelyt.

Tase-erittelyt laati 15.3.2014

Viivi Vaikea

Viivi Vaikea
rahastonhoitaja
Malliyhdistys Ry

Tase-erittelyt tarkasti ja hyväksyi

Jarkko Järjestelmällinen

Jarkko Järjestelmällinen
hallituksen puheenjohtaja
Malliyhdistys Ry

Tase-erittelyiden liitteet

31.12.2013

Varaston arvo 31.12.2013 (liite 1)

Tuote	ostohinta 0 %	määrä	yhteensä
<i>Malliyhdistys Ry:n historia</i> -kirja	18,00	575	10 350,00
jäsenviirit punainen	2,50	75	187,50
jäsenviirit vihreä	2,60	85	221,00
jäsenviirit keltainen	2,40	95	228,00
jäsenviirit sininen	2,50	99	247,50
kangasmerkit	0,50	572	286,00
	TAVARAT YHTEENSÄ 0 %		<u>11 520,00</u>

Inventaarion laati 30.12.2013

*Henri Havainnollinen***Henri Havainnollinen**

hallituksen jäsen

Tase-erittelyiden liitteet

31.12.2013

Jäsenmaksuennakot 2014 (liite 2)

Aakko	140	Keskisaari	80
Aalto	40	Kiuru	80
Aaltola	80	Koivusaari	40
Aaltonen	80	Koivusalo	40
Eerola	40	Metsäpelto	80
Elokoski	40	Metsäpolku	80
Elomäki	80	Mietola	80
Elonen	80	Miettinen	100
Eloniemi	40	Miettola	80
Eloranta	80	Myllyharju	80
Haapakoski	40	Myllykangas	80
Haapalainen	80	Myllykorpi	80
Haapalehto	40	Myllykoski	40
Haapanen	80	Myllykylä	160
Haapaniemi	80	Männistölä	40
Haapaoja	80	Männykkö	40
Hyttinen	100	Männynsalo	80
Kauppala	80	Ohtamaa	80
Kauppi	40	Ohto	80
Kauppila	80	Oittila	80
Kauppinen	80	Ojapelto	40
Kaura	40	Ojaranta	80
Kaurala	40	Otranen	80
Kauramäki	40	Saarenkoski	40
Kenttämaa	40	Saarenkulma	40
Keppo	40		
		Jäsenmaksuennakot yhteensä	3460

Leirimaksuennakot 2014 (liite 3)

Aalto	414	Aakko	360
Eloniemi	414	Aakko	360
Haapalainen	414	Kauppi	360
Kauppala	414	Kenttämaa	360
Kaurala	414	Kiuru	360
Keskisaari	414	Koivusalo	360
Mietola	414	Metsäpolku	360
Myllyharju	414	Miettinen	360
Otranen	414	Myllykorpi	360
Saarenkulma	416	Ohtomaa	360
	<u>4142</u>	Ojapelto	360
		Saarenkoski	360
			<u>360</u>
			4320
		Leirimaksuennakot yhteensä	8462

Luettelot laati 15.3.2014

Viivi Vaikea

Viivi Vaikea

rahastonhoitaja

Malliyhdistys Ry

Liitetietojen erittelyt**31.12.2013**

Ne vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot, jotka kirjanpitovelvollinen on esittänyt tilinpäätöksessään, on luetteloitava ryhmittäin. Muutoksista tulee pitää luetteloa tai erillistä kirjanpitoa tilikauden aikana, jos tiedot eivät ilmene pääkirjanpidosta (KPA 5:2 §).

Vakuuksien ja vastuusitoumusten ryhmäkohtainen erittely

Muut vakuudet	Osamaksulla hankitun kaluston kirjanpitoarvo		
	Alussa	Muutos	Lopussa
Osamaksusopimus nro 123456-789-0000 kohteena kuntosalilaitteet Nordea Rahoitus Oy	22 500,00 €	-5 625,00 €	16 875,00 €

Liitetietojen erittelyt laati 15.3.2014

Viivi Vaikea

Viivi Vaikea
rahastonhoitaja
Malliyhdistys Ry

Liitetietojen erittelyt tarkasti ja hyväksyi

Jarkko Järjestelmällinen

Jarkko Järjestelmällinen
hallituksen puheenjohtaja
Malliyhdistys Ry